

A hungarológia hírei

A Társaság szervezeti élete

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság alakuló közgyűlése

A Nemzetközi Előkészítő Bizottság 1977. június 2–3-i budapesti ülésén hozott határozata alapján a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság 1977. augusztus 25-ére, Nyíregyházára hívta össze alakuló közgyűlését. A rendezvényre a Magyar Nyelvészek III. Nemzetközi Kongresszusa helyén és idején került sor.

A közgyűlésen a meghívottak kétharmada jelent meg (97), a távolmaradók szinte valamennyien egyetértettek a Társaság megalakításával és kijelentették, hogy betegség vagy más ok miatt nem tudnak részt venni az ülésen.

A közgyűlésen a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének tagja, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke, Szabolcsi Miklós elnökölt, ő vezette a vitát a napirendi pontok szerint. A megjelentek üdvözlése után ismertette a Társaság megalakítására vonatkozó előzményeket, a Kezdeményező Bizottság 1975-ös nyilatkozatát és az azóta folytatott tárgyalásokat a különböző országok akadémiaival, hazai és külföldi tudományos társaságok képviselőivel, röviden vázolta a Társaság célját, feladatait és tudományos jelentőségét.

A Nemzetközi Előkészítő Bizottság által megvitatott és jóváhagyott alapszabálytervezetet és általános programjavaslatot – melyet minden meghívott előre kézhez kapott – Klaniczay Tibor akadémikus terjesztette elő. Bejelentette, hogy a Társaság budapesti Titkársága irodájának működéséhez szükséges anyagi eszközöket a Magyar Tudományos Akadémia biztosítja – ezért a Társaság nevében köszönetet mondott az Akadémia vezetőségének. A közgyűlés résztvevői közül a két dokumentumhoz Sivirsky Antal (Hollandia), Szeli István (Jugoszlávia), Jean Gergely (Franciaország), Jean Perrot (Franciaország), Sinor Dénes (USA), Tolnai Gábor (Budapest), Czigány Lóránt (Anglia), Andrea Csillaghy (Olaszország) és Bori Imre (Jugoszlávia) szólott hozzá saját véleményükön kívül hazai tudományos gyakorlatukat, álláspontjukat is kifejezésre juttatva. A vita során néhány kisebb módosítást javasoltak az alapszabályban, majd nyílt szavazáson a közgyűlés *egyhangúlag* elfogadta az alapszabályt és az általános programjavaslatot.

A Társaság tisztségviselőinek névsorát a Nemzetközi Előkészítő Bizottság megbízásából Sinor Dénes terjesztette elő. Az elnökségre és az alelnökökre tett javaslatot a közgyűlés *egyhangúlag* megszavazta.

A Végrehajtó Bizottságra tett javaslatot hosszan tárgyalták az ülés résztvevői, jónéhány névvel kívánták bővíteni szakmák és országok szerint, hogy olyan aktív, működőképes bizottsággá alakítsák, amely a nemzetközi kutatómunkát képes összefogni, irányítani és továbbfejleszteni. A 18 országot képviselő közgyűlés résztvevői közül huszonkilencen szólaltak fel a vitában, s végül az előterjesztett 30 taglétszám helyett minimum 30 – maximum 40 főben állapodtak meg. Az alakuló közgyűlés 36 végrehajtó bizottsági tagot választott meg.

Ugyanígy számos hozzászóló érintette a tiszteleti tagok kérdését. 6 névvel bővítte

az eredeti javaslatot, elfogadták a tiszteleti tagokra tett indítványt azzal a módosítással, hogy a 70 év alatti tudósokat nem tiszteleti, hanem rendes taggá választották. Végül a közgyűlés 16 tudóst választott a Társaság tiszteleti tagjául.

Szabolcsi Miklós bejelentette a Társaság megalakulását és a megválasztott vezetőségnek adta át a szót. Bo Wickman elnök (Svédország) megköszönte a közgyűlés bizalmát, ígéretet tett a Társaság munkájának tőle telhető hathatós segítségére. Gunda Béla (Magyarország) a Balkanisztikai Társaság nevében üdvözölte az új tudományos társaság megalakulása alkalmából.

Utolsó napirendi pontként a tagság meghallgatta Ady Endre születésének 100. évfordulója alkalmából Keresztury Dezső (Magyarország) *Ady a világban* című előadását.

Gebri Mária
Budapest

*Szabolcsi Miklós elnöki megnyitója
a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság alakuló közgyűlésén
1977. augusztus 25. Nyíregyháza*

A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége nevében a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság alakuló közgyűlését megnyitom. Üdvözlöm a megjelenteket, a külföldi és hazai meghívottakat, kedves barátainkat és kollégáinkat, a különböző országok jeles szakembereit. Külön üdvözlöm megyei és városi vendéglátóinkat, Szabolcs megye és Nyíregyháza körünkben megjelent képviselőit és házigazdánkat, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola vezetőit.

Köszönjük a Magyar Nyelvészek III. Nemzetközi Kongresszusa rendezőbizottságának, hogy lehetővé tették számunkra, hogy a Társaság alakuló közgyűlését kongresszusuk idején tarthassuk meg.

Örülünk, hogy erre épp Nyíregyházán, és azon a Főiskolán kerülhet sor, mely Bessenyei György nevét viseli; azét a Bessenyeiét, akinek akadémiai tervezetében a mi mostani összejövetelünknek is egyike eszmei előfutárát tisztelhetjük.

Engedjék meg, hogy röviden ismertessem a Társaság megalakításának, alakuló közgyűlésünknek előzményeit. Annak az igénye, hogy legyen tudományos társaság, mely hivatásának a magyar irodalom-, nyelv- és néprajztudomány nemzetközi szintű összefogását tekinti – nem most született meg; régi óhaja, javaslata volt a jelzett tudományágak képviselőinek. (Nem lehet most feladatomban, hogy tudománytörténeti fejtegetésekbe bocsátkozzam és kitérjek arra: a két háború közötti időben Gragger Róbert, Németh László és mások úgynevezett „magyarságkutatási” programjai vagy az Egyetemi Nyomda „Magyar Enciklopédia” összefoglaló címen beígért sorozata milyen tudományos célokat akart megvalósítani. Anélkül, hogy ezeket a régi tervezeteket, javaslatokat értékelnénk, megállapíthatjuk, hogy az úgynevezett „magyarságkutatás” tudományos eredményeinek összefogására, nyilvántartására a két háború közötti időben is megvolt az igény.)

A külföldi és hazai szakemberek ösztönzésére a *Magyar Tudományos Akadémia vállalta*, hogy kezdeményezi a magyar irodalomtudomány, nyelvtudomány és néprajztudomány területén működő tudósok, oktatók egyetlen nemzetközi társaságba való tömörítését. Ennek a Társaságnak – mint az Önök kezében levő dokumentumok is rögzítik – az lesz a feladata, hogy – szabadon idézve az alapszabály 1. és 2. paragrafusát – a magyar nyelv, irodalom és néprajz területén folyó tudományos vagy közérdekű tevékenységet segítse és népszerűsítse, az ezekkel a tudományágakkal foglalkozó kutatók, oktatók és egyéb szakemberek munkáját összefogja és támogassa.

A Budapesten rendezett IV. Finn–ugor Kongresszus alkalmát használta fel a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége, hogy összehívja a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Kezdeményező Bizottságát. A Kezdeményező Bizottság 1975. szeptember 11-én ült össze az Akadémián. Az ülésen negyvenen vettek részt, közülük huszonnyolcan külföldiek voltak, a huszonnyolc külföldi tudós 15 országot képviselt. A Kezdeményező Bizottság megtárgyalta a Társaság megalakítására vonatkozó terveket és határozatot hozott, hogy össze kell hívni a Nemzetközi Előkészítő Bizottságot. A Nemzetközi Előkészítő Bizottság ez év június 2-án és 3-án ülésezett, azzal a céllal, hogy részletesen megvitassa a Társaság alapszabálytervezetét és általános programnyilatkozatát.

A vita során számos hasznos javaslat, észrevétel hangzott el, ezek nyomán mind az alapszabálytervezetet, mind pedig a programnyilatkozatot módosítottuk.

A Nemzetközi Előkészítő Bizottság elfogadta a javított alapszabálytervezetet és programnyilatkozatot és megbízott bennünket, hogy augusztus 25-re hívjuk össze a Társaság alakuló közgyűlését.

Röviden szeretném vázolni azokat az okokat, melyek szükségessé tették a Társaságunk megalakítását. A legelső, amiről őszintén és nyíltan kell beszélnünk, az az, hogy a magyar irodalomtörténet, nyelvészet, néprajz művelése elmaradott más nyelvek és irodalmak *nemzetközi szintű* kutatásához, illetve oktatásához képest. A germanisztika, szlavisztika, polonisztika stb. régóta nemcsak nemzeti, hanem egyúttal nemzetközi tudományág – addig a „hungarológia” még csak az első lépéseket tette meg azon az úton, hogy nemzetközi jellegű tudománnyá váljék. Ez azért komoly veszteség a magyar nyelv, irodalom, néprajz tanulmányozása szempontjából, mert számos tudománytörténeti példával bizonyítható, hogy minden nemzeti nyelv, illetve irodalom kutatásában igen sokat tettek és tesznek más nemzetek tudósai és kutatói. Nekünk ezeket az eredményeket eddig jórészt nélkülöznünk kellett, a kölcsönös információ akadozása vagy hiánya miatt. Nem ismertük és nem ismerjük eléggé a tudományos és az egyetemi oktatómunka területén születő nemzetközi eredményeket. Magyar specialisták pedig ma már egyre nagyobb számban működnek a világ különböző országaiban, a világ számos egyetemén oktatják a magyar nyelvet és irodalmat, sok helyen foglalkoznak néprajzi kutatással.

Tudományszakjaink fejlődése szempontjából tehát nagyon fontos lenne, hogy a világ különböző helyein elért eredmények eljussanak minden érdeklődő szakemberhez; hogy a tudományos információcsere korunkban nélkülözhetetlen folyamata a mi területünkön is intenzívebb fázisba lépjen. A szakemberek találkozása, konferenciák, kongresszusok rendezése, tanulmányutak szervezése nagy mértékben elősegítheti egy-egy tudományág látókörének bővülését – a mi esetünkben azt, hogy „nemzeti tudományaink” is eleven kapcsolatot találjanak a nemzetközi tudományos élettel. A Társaság révén mód nyílik arra, hogy a „hungarológia” is elnyerje a nemzetközi szervezethez az azt a formáját, amivel más tudományszakok rendelkeznek és a magyar nyelvtudomány, irodalomtudomány, néprajz nemzetközi szervezetekben képviseltesse magát.

*Klaniczay Tibor előterjesztése a NMFT közgyűlésén
1977. augusztus 25. Nyíregyháza*

Tisztelt Közgyűlés, Hölgyeim és Uraim!

A most megalakuló Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság Nemzetközi Előkészítő Bizottságától azt a megtisztelő feladatot kaptam, hogy Önök elé terjesszem megvitatás és elfogadás végett az új társaság alapszabályát és általános programjavaslatát.

Ezekben a minden résztvevőnek eljuttatott iratokban megfogalmazásra kerültek a Társaság célkitűzései s működésének szervezeti és gyakorlati módozatai. Elfogadásuk esetén e dokumentumok alapján és szellemében kezdheti meg Társaságunk a magyar nyelvészeti, irodalomtörténeti és néprajzi kutatások nemzetközi művelésének elősegítését, ösztönzését, szervezését és koordinálását.

Nem szükséges ezen a helyen kiemelnem annak a ténynek a jelentőségét, hogy a nagymultú Magyar Nyelvtudományi, Irodalomtörténeti és Néprajzi Társaság mellett létrejön végre e szorosan vett hungarológiai diszciplínák művelésének nemzetközi egyesülete is. Nem kevesebbről van szó, mint hogy a magyar filológia immár formálisan és szervezetileg is belép a nemzetközileg művelt tudományszakok sorába. Az a tény, hogy a magyar filológiát idehaza és külföldön művelő kutatók időszerűnek, szükségesnek és halaszthatatlannak tekintik ennek az új nemzetközi társaságnak a létrehozását, egyértelműen jelzi a fejlődés egy új szakaszának a kezdetét.

Mindenekelőtt annak felismeréséről van szó, hogy a magyar mint sajátos civilizáció, olyan értékek és tanulságok hordozója, mely a szorosabban vett nemzeti érdekektől és szempontoktól függetlenül is mint az emberiség számára megőrzendő és fejlesztendő kulturális örökség, érdemes a tanulmányozásra, kutatásra, megismertetésre. A magyar nyelv, irodalom és néprajz az utóbbi évtizedekben visszavonhatatlanul megszűnt kizárólag Magyarországot, illetve a magyarok ügye lenni. Gyenge és törékeny annak a nemzetnek a kultúrája, mely csak önnön fiai számára érdekes és értékes. Erősnek és maradandónak az a kultúra tekinthető, amely az őt létrehozó népet is képes túlélteni. Miképpen háromezer évvel a hettiták eltűnése után ma is vannak hettitológusok, ugyanúgy bízunk kell abban, hogy ha valamikor egyszer a távoli jövőben nem is lennének már magyarok, a hunarológusok akkor sem fognak hiányozni. A biztosíték erre, hogy a magyar filológia, a szlavisztika, a germanisztika, a turkológia és a többi hasonló tudományok példájára szintén felzárkózott a nemzetközi tudományok közé.

Hogy ez bekövetkezhetett, az leginkább talán azoknak a nem magyar kollégáinknak köszönhető, akik jóideje foglalkoznak a magyar nyelv vagy irodalom kutatásával, többnyire elszigetelten, gyakran teljesen magukra hagyatva, s mégis, kitartó munkával, jelentékenyen gazdagították a magyar filológia eredményeit. Különösen hálásak lehetünk azoknak, akik szerte a világban, egyre több egyetemen bevezették a magyar nyelv és irodalom oktatását, megteremtve ezáltal a hungarológia számos külföldi műhelyét, illetve az eljövendő műhelyek alapját. De természetesen ugyanígy igen nagyra kell értékelnünk azokat a hazai erőfeszítéseket, melyek a külföldi hungarológus kollégáinkkal való együttműködést, a velük való közös munkát célozzák. Elég a legszembetűnőbb példát, a leggyümölcsözőbbnek bizonyult vállalkozást említenem: a magyar nyelv-

vészek öt évenként ismétlődő és egyre nemzetközibbé váló kongresszusait, melyek a hazai és külföldi hungarológusok eddig legszélesebb találkozóivá fejlődtek. Nem véletlen, hogy új nemzetközi társaságunk alakuló közgyűléseit is éppen a most folyó nyelvész-kongresszus idején és helyén tudjuk megtartani.

A Társaság megalakulása nemcsak a magyar kultúrának, hanem az azt vizsgáló tudományoknak is a fejlettségét bizonyítja. Hiszen hiába hordozna értéket a vizsgált anyag, ha a vizsgálat, a kutatás eredményei nem lennének meggyőzőek, nem állnának helyt a nemzetközi szinten, nem bírnák el a nemzetközi kritikát. Hogy mind Magyarországon, mind számos más országban, a hungarológia képes felmutatni a legmagasabb nemzetközi mércével is mérhető eredményeket, garancia arra, hogy Társaságunk szilárd alapokra épülhet.

A fejlődésnek ebben a mostani új szakaszában kell majd e Társaságnak az eredményeket tovább építenie, megsokszoroznia, az erőket összefognia, s tudománysszaktunkat a nemzetközi porondon képviselnie. Az ennek érdekében folytatandó tevékenység körvonalait szeretném ismertetni, illetve az ezeket rögzítő okmányokat vitára bocsátani s elfogadásukat kérni.

Kezdem az alapszabállyal. A Nemzetközi Előkészítő Bizottság tisztában volt azzal, hogy egy új társaság alapszabálya első formájában sohasem lehet tökéletes. A gyakorlati munka lesz a próbája az alapszabálynak, szinte biztosra vehető, hogy a most előterjesztett szöveg, néhány éven belül némi módosításra fog szorulni. Annál is inkább, mert az alapszabály megszövegezésekor egy sajátos nehézséggel is szembe kellett nézni: egyrészt az alapszabálynak igazodnia kellett a hasonló nemzetközi tudományos társaságok statútumaihoz, másrészt – minthogy számos ok kívánatosá teszi, hogy a Társaság székhelye Magyarországon, közelebbről Budapesten legyen – az alapszabálynak meg kell felelnie az egyesületekre vonatkozó magyarországi jogszabályoknak is. Köszönetet szeretnék mondani azoknak a kollegáknak, valamint jogi tanácsadóknak, akik véleményem szerint sikeresen egyeztették össze ezeket a szempontokat, létrehozva egy olyan statútumot, melynek alapján a munka megindulhat. A figyelmünk ezért elsősorban a lényeges, elvi kérdésekre kell, hogy irányuljon, nem annyira a nüanszokra vagy fogalmazásbeli problémákra.

Legyen szabad most néhány kommentárt fűznöm az alapszabályban rögzített alapkérdések némelyikéhez.

Ami a címet illeti: közismert, hogy ez sok megfontolás eredményeképpen alakult ki. Voltaképpen az angol, illetve francia a legszerencsésebb, ezt azonban nem lehet tömören és tökéletesen magyarra fordítani. Ha azonban azt vesszük tekintetbe, hogy a magyar használatban, akárcsak a németben és az oroszban, a filológia terminusainak meglehetősen széles értelme van, amelybe minden olyan tudományos tevékenység beleértendő, mely szövegekkel van összefüggésben, vagyis a nyelvészet, irodalomtudomány és folklóriztika egyaránt, sőt a történeti forrásvizsgálat és forráskritika is, akkor a „magyar filológia” kifejezés értelme meglehetősen közel áll az „études hongroises” jelentéséhez. Ezért a Társaság elnevezését, valamint annak négy más nyelven való változatát mint az adott lehetőségek közepette legszerencsésebbnek tűnő megoldást ajánljuk elfogadásra.

A bevételekről szóló fejezet három jövedelemforrást említ. Ezek közül azonban csak az első és harmadik helyen említett jövedelmek felett tud a Társaság teljesen szabadon rendelkezni. A második helyen említett akadémiai költségvetési támogatás ugyanis azt jelenti, hogy a Magyar Tudományos Akadémia nem egy meghatározott összeget bocsát a Társaság rendelkezésére, hanem a Társaság irodájának, illetve titkárságának a fenntartását, finanszírozását vállalta magára. Vagyis helyiségnek, telefonnak, postaköltségnek, s főként a Társaság adminisztrációját ellátó munkatársak tisztelet-

díjának a fedezését. A MTA nagylelkű támogatása ezzel megszabadítja munkáját megkezdő Társaságunkat az elemi gondoktól, amiért javaslom, hogy nyilvánítsuk köszönetünket, megkérve az Akadémia Elnökségét közöttünk képviselő Szabolcsi Miklós urat, hogy hálánkat tolmácsolja.

Közgyűlésünk hivatott dönteni a tagdíj összegéről. Javaslom, hogy ezt 10 dollárban, illetve 200 forintban állapítsuk meg, amely összeg természetesen bármely pénznemben befizethető. Magától értetődő, hogy a Társaság tiszteleti tagjai nem fizetnek tagdíjat.

Igen fontos pontja az alapszabálynak a 6. paragrafus 1.) pontja, mely meghatározza, kik lehetnek a Társaság tagjai. Mint látható, az itt olvasható szöveg kifejezésre juttatja, hogy a Társaság szigorúan tudományos jellegű, vagyis, hogy a tagság feltétele a tudományozásaink tudományos művelése, illetve egyetemi vagy főiskolai szintű oktatása. Nem lenne kívánatos a kapukat túl szélesre tárni, s átalakulni a magyar kultúra barátainak társaságává. Ezért kérnünk kell a tisztelt Kollégákat, illetve Társaságunk leendő tagjait, hogy e kritériumot tartsák szem előtt, midőn javaslatokat tesznek majd azokra a személyekre, akiknek a Társaságban való tagságát kívánatosnak tartják. A 7. paragrafus 1.) pontjában említett írásbeli kérés, természetesen, csupán az e célból kiküldött űrlap kitöltését jelenti.

A 11. paragrafusban szó esik a Társaság szakosztályairól. E szakosztályok egyelőre inkább csak lehetőségként léteznek, majd a következő évek gyakorlata fogja megmutatni, hogy hol és milyen mértékben lenne célszerű egy-egy szakosztály külön szervezeti keretének a kialakítása. Az azonban már most nyilvánvalónak látszik, hogy leendő kongresszusaink automatikusan három fő szakosztályra: nyelvészetre, irodalmira és néprajzra bontódnának majd.

Végül a 20. paragrafust kell említenem, mely a Társaság tisztségviselőiről szól, akiket nem közvetlenül a közgyűlés választ meg. Így a szakosztályelnökök és titkárok kijelölése, ha erre szükség mutatkozik, a Végrehajtó Bizottság feladata lenne, hiszen adott esetben nem lehet majd ezzel megvárni az esetleg évek múlva összeülő következő közgyűlést. Ami pedig a Társaság adminisztrációját ellátó tisztségviselőket illeti, azokat a Társaság ügyeit intéző főtitkár, illetve a főtitkárhelyettes bizná meg. Célszerű e téren eltérni a régebbi alapítású társaságok azon gyakorlatától, hogy a szervezés és adminisztráció, valamint a pénzügyi munkáját a közgyűlés által a Társaság tagjaiból választott személyekre bizza. Az egyre bonyolultabbá váló adminisztráció, s különösen a pénzügyigazgatás világában az ilyen hagyományos megoldás már teljesen anakronisztikus. A szervező, adminisztratív és gazdasági feladatokat az ehhez értő szakemberekre kívánatos bízni. A Társaság választott szervei között pedig ezért van ott a Számvizsgáló Bizottság, hogy az a pénzgazdálkodást ellenőrizze, s a tagságot erről tájékoztassa.

A nem választott, hanem megbízott tisztségviselők munkája nélkül ezt az alakuló közgyűlésünket se tudtuk volna megrendezni. Szeretném ezért a Nemzetközi Előkészítő Bizottság köszönetét kifejezni Gebri Máriának, a Társaság leendő szervező titkárnak, valamint Keleti Istvánnénak és Takács Olgának azért a gondos és áldozatkész munkáért, amellyel közgyűlésünk zökkenésmentes megrendezését lehetővé tették.

Rátérek most a programnyilatkozat néhány pontjának a kommentálására.

Az I. fejezet szól a tudományos tanácskozásokról. Ezek sorában a legfontosabbak természetesen a Társaság kongresszusai lesznek. Javaslom, hogy a kongresszusokat ötévenként tartsuk, mégpedig a nemzetközi finn-ugor kongresszusok közé eső években. Tekintve, hogy a következő finn-ugor kongresszus 1980-ban lesz, s minthogy Társaságunk első kongresszusának a megfelelő előkészítése hosszabb időt kíván, javaslom, hogy az első kongresszusra 1982-ben kerüljön sor, mégpedig Budapesten. A kongresszus tematikáját, tervét a Végrehajtó Bizottság alakítaná ki, mely kb. egy év múlva tartandó ülésén foglalkozhatna ezzel a kérdéssel.

Javaslom, hogy az ötévenként sorra kerülő kongresszusok színhelye felváltva Magyarországon, illetve egy külföldi országban legyen – amely jól bevált gyakorlat más hasonló társaságok, például a nemzetközi italianisztikai társaság életében.

A programnyilatkozat egyik legfontosabb pontja a VI., mely rendszeres kiadványok létrehozásáról szól. Két periodikára gondolunk. Az egyik információs célokat szolgáló bulletin lenne, mely végre biztosítaná a legkülönbözőbb helyeken dolgozó hungarológusok kölcsönös tájékoztatását. A különböző magyarországi folyóiratok ellátnak ugyan fontos tájékoztató feladatot, de fő feladatuk az új eredmények publikálása lévén, az ismertetések, tájékoztatók, hírek, bibliográfiák közlése gyakran mostohagyerek marad. De legjobb esetben is csak a magyarországi munkákról tájékoztat, a határon kívüliekről csak egészen esetlegesen. Ha a Társaságnak lenne viszont egy tájékoztató jellegű periodikája, akkor biztosítható lenne a tagság révén a sokkal szélesebb információ. A másik kiadvány egy idegen nyelven megjelenő folyóirat lenne, melyet nemzetközi szerkesztő bizottság irányítana. A Társaság a hungarológia tárgykörében folyó nemzetközi tudományos munka fórumává kívánja fejleszteni.

Végül meg kell említenem azt, hogy a Társaság hivatalos nyelve a magyar lenne, a főbb dokumentumok és körlevelek azonban az alapszabályban említett négy világnyelven is kiadásra kerülnek.

Tisztelt Közgyűlés! Mondanivalómat ezzel be is fejeztem, s a szóban forgó dokumentumokat vitára bocsátom, kérve szíves észrevételeiket.

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségi ülése

A Végrehajtó Bizottság első ülését 1978. szeptember 18–19-én tartotta Budapesten.

Az ülésre a Társaság vezetősége és a budapesti Titkárság munkatársai kaptak meghívást. Az alelnökök közül Jean Perrot (Franciaország), a Végrehajtó Bizottság tagjai közül Umberto Albini (Olaszország), Csavdar Dobrev (Bulgária), Gerhard Ganschov (NSZK), Gunda Béla (Magyarország), Imre Samu (Magyarország), Paul Kokla (Szovjetunió), Hannu Launonen (Finnország), Jean-Luc Moreau (Franciaország), Giovan Battista Pellegrini (Olaszország) és Oleg Roszszijanov (Szovjetunió) nem tudott részt venni az ülésen.

A kétnapos megbeszélésen beszámolók hangzottak el a Társaság 1977-es megalakulása óta végzett munkájáról, javaslatok születtek a soron következő feladatokról. A tagtoborzás állásáról, a taglétszám alakulásáról Gebri Mária szervező titkár tartott rövid ismertetést. A Társaság két induló folyóiratának tervezetét Béli Miklós főtítkárhelyettes terjesztette elő megvitatás végett, Klaniczay Tibor főtítkár pedig ismertette javaslatát a Társaság I. kongresszusára. Mindhárom témakör megvitatása után született döntéseket a vezetőség határozati pontokba foglalta.

A Társaság gazdasági helyzetének ismertetésével folytatódott másnap a megbeszélés Hauer Lajosné gazdasági ügyintéző és Sivirsky Antal (Hollandia), a Számvizsgáló Bizottság elnökének beszámolója alapján. A Végrehajtó Bizottság következő évi ülésség tervezett feladatokat Klaniczay Tibor főtítkár ismertette. Végül a vezetőség részéről érkezett egyéb javaslatok megvitatása után a jelenlevők ismét határozatokban rögzítették a viták eredményeként született döntéseket.

– A tagtoborzó munkával kapcsolatban a Végrehajtó Bizottság határozatában kimondja, hogy a közgyűlés időpontjáiig beküldött jelentkezéseket tudomásul veszi; a Titkárság az egyes országok sajátosságainak figyelembevételével folytatja a tagtoborzást, melyhez a vezetőség is segítséget nyújt; az igényes műfordítói tevékenységet szakmai értékűnek tekinti; a Titkárság az összes tagnak, valamint a csatlakozásra felkért valamennyi személynek megküldi a jelen határozatokat.

– A két induló folyóirattal kapcsolatban a Végrehajtó Bizottság jóváhagyja a magyar nyelvű Hungarológiai Értesítő tervét, megírásában és szerkesztésében segítséget nyújt; egyetért az idegen nyelvű folyóirat tervével, szerkesztési alapelveivel; ajánlja, hogy több világnyelven lehessen benne publikálni; megkívánja, hogy valamennyi megjelenő tanulmány első közlés legyen; a következő ülésre a Titkárság kidolgozza a folyóirat pontos tervezetét.

– A Társaság I. kongresszusának időpontját 1981-ben határozza meg; a Budapesten tartandó 5 napos kongresszusra *valamennyi* hungarológus szakembert meghívja; javasolja, hogy a kongresszus a következő két nagy témakörrel foglalkozzék: A hungarológia egyetemi oktatásának modellje és lehetőségei Magyarországon kívül; Egy olyan időszak interdisciplinális probléma, melynek tisztázásában a magyar filológia egésze érdekelt. A témák tudományos előkészítésével Sinor Dénes (USA), illetve Benkő Loránd (Budapest) elnökletével 8 és 6 tagú bizottságot biz meg; a Titkárság a követ-

kező ülésre részletes előterjesztést nyújt be a kongresszussal kapcsolatos személyi, szervezeti és technikai kérdésekről.

– A beszámolók alapján a vezetőség jóváhagyja a Társaság eddigi gazdálkodását.

– A Társaság 1979. évi feladataira vonatkozóan a vezetőség tudomásul veszi a Társaság csatlakozási szándékát a FILLM-hez, elkészítendőnek tart egy magyar–angol nyelvű hungarológiai címjegyzéket a magyar nyelvet és irodalmat oktató egyetemek és oktatók címével; a Titkárság megbízást ad egy hungarológiai alapkönyvtár összeállítására; a Végrehajtó Bizottság 1979-ben Budapesten, 1980-ban Turkuban, a Nemzetközi Finnugor Kongresszushoz kapcsolódóan tartja ülését.

– A vezetőség helyeslően fogadja Sivirsky Antal javaslatát a nem magyar nyelvű lexikonok szerkesztősegeinek segítéséről, valamint Hajdú Péter (Magyarország) azon indítványát, hogy a Társaság alapítson Lotz János emlékérmét a Magyarországon kívül végzett hungarológiai tárgyú oktató vagy kutató munka elismerésére.

A Végrehajtó Bizottság második ülését 1979. szeptember közepén, Budapesten tartja.

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke, Szabolcsi Miklós a Társaság vezetőségének tiszteletére szeptember 18-án este fogadást adott a Budapest Szálló Zöld termében.

*Gebri Mária
Budapest*

Konferenciák, emlékülések

Fordítási problémák és a magyar irodalom fogadtatása Olaszországban (Olaszországban magyart tanító tanárok II. találkozója)

Nápoly, 1975. november 5–7.

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kezdeményezésére 1973 óta kétévenként összehívják Olaszországban az olasz egyetemeken magyart tanító tanárokat. Az első ilyen találkozót Padovában tartották 1973-ban, melynek célja baráti beszélgetések keretében az egyetemek közötti kapcsolatok felvétele volt. Anyaga sokszorosított formában jelent meg Padovában.

A második találkozó – melyet az Istituto Universitario Orientale rendezett – már tudományos jellegű konferencia volt. Azt mérték föl a résztvevők, hogy a magyar nyelv és a magyar irodalom mennyire ismert Olaszországban, illetőleg hogy milyen problémákat vet fel a két nyelv viszonylatában a fordítás.

A magyar irodalom olaszországi helyzetét elemezte Fábíán Pál, a modern magyar próza olaszországi fogadtatását mutatta be Sallay Géza. Paolo Santarcangeli pedig olasz oldalról közelítve elemezte a magyar irodalom olaszországi fogadtatásának gyakorlati problémáit. Klaniczay Tibor a magyar irodalom világirodalmi helyzetéről tartott előadást.

A magyar nyelv kérdéséről szóló hozzászólásokat Giovan Battista Pellegrini professzor nyitotta meg a magyar nyelv olasz elemeiről és elterjedésük útjairól szólva. Balázs János az olasz és a magyar költői nyelv összevető vizsgálatának szempontjait elemezte. Fábíán Pál jelentéstani kérdést vizsgált kontrasztív alapon: a többértelmű és a rokonértelmű szavak struktúrájának magyar–olasz összevetésével.

Több előadás foglalkozott a fordítás kérdésével: Sallay Géza a modern olasz prózáirók magyarrá való fordításának problémáit boncolgatta, Nullo Minissi a fordítás

kapcsán az önkényességről és a fordításelmélet egyes kérdéseiről beszélt, Fogarasi Miklós pedig azokról az elméleti és gyakorlati problémákról, amelyek a magyarról olaszra való fordításkor merülnek fel; Paolo Ruzicska a fordítási hűség lehetőségeit, valamint a fordítás során felmerülő mondattani és szófaji problémákat tárgyalta; Tóth László és Umberto Albini a versfordítások gondjaival foglalkozott. Andrea Csillaghy a nyelvtipológiának az egyetemi fordítóképzésben betöltött szerepéről beszélt.

A konferencia anyagát kiadványban jelentették meg, amely Fábián Pálnak a magyar felsőoktatásban jelen levő irányzatokról és a nyelvészeti oktatás rendszeréről írott tájékoztatóját, valamint az előadásokat követő vita összefoglalását is tartalmazza.

Fábián Pál
Magyarország

Az olaszországi egyetemeken magyar nyelvet és irodalmat, valamint finnugor filológiát tanító tanárok III. Konferenciája Velencében

A fenti alcímet viselte az a konferencia, amely 1977. november 8–10-e között tartotta munkaiüléseit a Velencei Egyetemnek a Canale Grandén levő történelmi légkörű palotájában, a Ca' Foscari-ban. A konferenciát a Velencei Egyetem, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Római Magyar Intézet rendezte *La lingua e la cultura ungherese come fenomeno areale* (A magyar nyelv és kultúra történeti-környezeti összefüggései) címen. A hasonló célkitűzésű padovai (1973) és nápolyi (1975) összejevetel után ez a tudományos fórum eleve úgy választotta meg témáját, hogy az egy nagy kérdéskör komplex tárgyalását tegye lehetővé. Az előző konferenciák régi és mai magyar és finnugor nyelvészeti és irodalomtörténeti témáin túl jelentős teret kapott a történettudomány, a zene, a néprajz és a művészettörténet is. Ugyancsak a témakör szerencsés megválasztása eredményezte a fenti kérdéseknek, tudományos szempontoknak egy kisebb kárpáti-dunai, egy nagyobb közép-európai és egy jóval nagyobb közép-eurázsiai térség összefüggéseiben való tárgyalását. A finnugorság, illetve a magyarság történelmi útja, és ezen az úton a vele kapcsolatba kerülő népek kölcsönös egymásrahatása régen és most: mindez a különböző, de egymástól korántsem elszigetelt tudományágak megközelítésével megragadó és dialektikus panorámát bontakoztató ki az előadások és a viták során, amelyek meggyőzően bizonyították a jól szervezett interdiszciplináris összejevetelek hasznos, színvonalas, értékes voltát.

Ez az övezeti-területi gondolat, a hely szellemén túlmenően is, egyenesen ihlette az előadókat a magyar–olasz történelmi, nyelvi és kulturális kapcsolatok tárgyalására.

A program külön blokkjában az alcimból következő gyakorlatibb hungarológiai feladatok is napirendre kerültek, mint az olaszországi egyetemeken folyó magyar és finnugor oktatás elméleti-gyakorlati kérdéseinek megvitatása, valamint az egyetemi és egyetemen kívüli, nappali, esti és levelező típusú nyelvoktatás didaktikai problémáinak és magyar gyakorlatának az olasz tapasztalatokkal való egybevetése.

Hogy egy ilyen rövid beszámoló során az általánosságok mellett az olvasónak minél érzékeltetőbb képe legyen a konferencia munkamenetéről, rész-témáiról, a legjobbnak tartom a krónika legegyszerűbb formáját: felsorolom az elhangzott kb. 36 kisebb-nagyobb előadás címét az előadás nyelvén, az előadó nevével együtt, ülésenkint csoportosítva.

1. *Hajdú Péter*: Zur areal-typologischen Klassifikation der uralischen Sprachen. –

Nulla Minissi: Ungherese, lingue uraliche e culture eurasiatiche. – *Roberto Gusmani*: Aspetti e limiti dell'influsso interlinguistico. – *Evel Gasparini*: Lo sciamanesimo ugro-finnico e gli Slavi. – *Andrea Csillaghy*: Antico e medio-iranico e antico-turco in area uralica. – *Danilo Ghenò*: Posposizioni nelle lingue uraliche, con speciale riguardo all'ungherese e al mordvino.

II. *Eeva Uotila Arcelli*: Verbi irrisultativi della lingua finlandese. – *Mario Grignaschi*: Khazari e Magiari nelle fonti arabo-persiane antiche. – *Katona Imre*: Il folklore del popolo ungherese prima dell'insediamento nel territorio nazionale. – *Hadrovics László*: Gemeinsame Traditionen der Latinität in Ungarn und in Kroatien. – *Balázs János*: La latinità in Ungheria come fenomeno areale. – *Székegy György*: Művelődési áramlatok a XV. századi Magyarországon: társadalmi tényezők, külföldi érintkezések. – *Kisfaludy Dala Béláné*: Presentazione del Kalevipoeg. – *Giovan Battista Pellegrini*: L'insegnamento dell'ungherese e la linguistica generale.

III. *Benkő Loránd*: Influenze lessicali tedesche in ungherese e loro paralleli nell'area dell'Europa centrale e sudorientale asburgica. – *Fahy Zoltán*: Középkori magyar és európai zenei kapcsolatok. – *Fogarasi Miklós*: Lessico internazionale nell'ungherese nel contesto di fenomeni areali europei. – *Fábián Pál*: Parole composte ungherese e loro relazione con l'ambiente europeo. – *Éder Zoltán*: Sui problemi principali del sistema verbale ungherese. – *Ladislao Tóth*: Influssi latini sul sistema verbale ungherese. – *Amedeo Di Francesco*: Letteratura antiturca e poema epico in Ungheria. – *Carla Corradi*: Fogge ungherese nel costume del Seicento e Settecento italiano.

IV. Vitaülés az olaszországi egyetemeken folyó magyar nyelvészeti és finnugor filológiai oktatás kérdéseiről (Vitaindító előadást tartott Fogarasi Miklós). – A Velencei Egyetem Karközi Nyelvoktatási Központjának vezetőivel és munkatársaival közös kerekasztal értekezlet a magyarországi egyetemi és egyetemen kívüli, valamint a felnőttek esti és levelező nyelvoktatásának didaktikai tapasztalatairól (Bevezető előadásokat tartottak Sallay Géza, Szabó Győző és Giovanni Meo Zilio).

V. *Klanciczay Tibor*: La letteratura ungherese nell'ambiente est-europeo. – *Szabó Győző*: Il paesaggio italiano ritratto dagli scrittori ungherese. – *Sallay Géza*: L'area dell'Europa sud-orientale e i contatti italo-ungherese. – *Marinella D'Alessandro*: Alcune osservazioni sugli inizi dell'avanguardia letteraria in Ungheria. – *Paolo Ruzicska*: Da Guido D'Arezzo attraverso Kodály fino a Goitre... e oltre (Collaborazione italo-ungherese nell'educazione musicale e nell'etnomusicologia. – *Davide Liani*: Fortuna del metodo Kodály in Italia.

Utolsó ülését a konferencia Ady Endre emlékének szentelte, az író születésének századik évfordulóján:

VI. *Umberto Albini*: Le scoperte di Ady. – *Hubay Miklós*: Ady Duna-tája. – *Sikos Anna*: Problemi di traduzione della poesia di Ady. – *Paolo Santarcangeli*: Retta valutazione di Ady nella sua figura di poeta e di pubblicista. – *Merényi Ferenc*: Ruolo dell'architettura nella vita intellettuale ungherese dell'epoca di Ady.

A feliratkozott 46 résztvevő között jelentős volt a fiatalok, elsősorban a fiatal olasz kutatók száma, sajnálattal állapítottuk meg viszont, hogy hiányoztak a nekik megfelelő korú magyar kutatók. Több tucatnyi érdeklődő, főként velencei és padovai egyetemi hallgató és fiatal tanár is ott volt a közönség soraiban. A kitűnően sikerült, magas tudományos színvonalú konferencia fāradhatatlan szervezője Andrea Csillaghy volt, a vendéglátó egyetem tanára.

E konferencia, és az előző konferenciák sikere többekben felvetette azt a gondolatot, hogy hasonló nemzetközi hungarológiai tanácskozás, eszmecsere időszerű volna minden olyan országban, ahol magyaroktatás folyik.

Remélhetőleg a velencei Konferencia teljes anyaga hamarosan nyomtatásban is hozzáférhető lesz a hazai és külföldi érdeklődők számára egyaránt.

Fogarasi Miklós
Magyarország

*A Varsói Tudományegyetem Magyar Filológiai Tanszékének
25. évfordulója és Ady-ülésszak Varsóban*

1977. október 26–27-én a Varsói Tudományegyetem Magyar Filológiai Tanszéke – Csapláros István tanszékvezető kezdeményezésére és irányításával – az utolsó évtized folyamán immár negyedszer rendezett nemzetközi, tudományos ülésszakot. A Tanszék húszéves fennállásának (1972) és Jókai Mór születésének 150. évfordulója (1975) alkalmából szervezett ülések, továbbá a magyar és lengyel romantikával foglalkozó konferencia (1975) után, az utolsó ülésszak tárgya Ady Endre alakja és költészete volt. Így a varsói Magyar Tanszék, a magyar filológiai kutatások lengyelországi központja is bekapcsolódott a költő születésének 100. évfordulója alkalmából Magyarországon és külföldön szervezett tudományos rendezvények sorába.

Az ülésszak programjában a következő előadások hangzottak el:

- Czine Mihály* (Budapest): Ady Endre
Szathmári István (Budapest): Ady stílusforradalma
Székely György (Budapest): A Dózsa-felkelés hagyományai Ady korában
Joanna Trzcinska-Mejor (Varsó): Az élet és halál motívumai Ady költészetében
Krajkó András (Szeged): Harc Ady örökségéért (1919–1945)
Oleg K. Rossijanov (Moszkva): A szocialista eszme keresése Ady és európai kortársai költészetében
Kemény G. Gábor (Budapest): Ady üzenetei a szomszéd népekhez
Bori Imre (Újvidék): Ady a szerb és horvát irodalomban
Jan Wierzbicki (Varsó): Miroslav Krleža és Ady Endre
Csukás István (Szeged): Ady és a szlovákok
Bodolay Géza (Berlin): Ady verseinek német fordításai
Radó György (Budapest): Az Ady-költemények fordításának nehézségei
Molnár István (Debrecen): Lengyel vélemények Ady költészetéről
Jerzy Robert Nowak (Varsó): Ady új lengyel kötete
Csapláros István (Varsó): Ady és a lengyel forradalmi mozgalmak (1905–1907).

Jóllehet néhányan különböző okok miatt nem tudtak Varsóba jönni, de eljuttatták felszólalásuk szövegét, s így a programból nem hiányzott egyetlen előadás sem.

A varsói ülésszaknak két célja volt: Ady Endre alakjának, költészetének, a magyar irodalomban és közéletben való szerepének minél szélesebb bemutatása és a költő más kelet-közép-európai népek irodalmához és kultúrájához fűződő, különböző jellegű kapcsolatainak felvázolása. A második témakörben természetesen aránylag sok szó esett az Ady költészetében és publicisztikájában található lengyel motívumokról és műveinek lengyelországi fogadtatásáról, de ezúttal – amit különösen fontosnak tartunk – sikerült az Ady-kérdés többoldalú (nem csak magyar–lengyel szempontú) összehasonlító képét megrajzolni.

Érdemes megjegyezni, hogy az ülésszakkal egyidejűleg Krakkóban megjelent Ady első lengyelországi kötete (E. Ady: *Złoto i krew*. Válogatta, az utószót írta és jegyzetekkel ellátta J. R. Nowak. Kraków, 1977.); néhány hónappal később pedig a varsói Magyar Kulturális Intézet, mely a Tanszékkel együtt rendezte az ülésszakot, kiadta anyagának nagyobb részét (*Endre Ady*. Szerk. J. Csapláros. Warszawa, 1978.).

Az Ady-ülésszakkal egyidőben a varsói Magyar Tanszék megünnepelte fennállásának huszonötödik évfordulóját is. Ebből az alkalomból a konferencia első napján a Tanszék dolgozói, Csapláros István, Andrzej Sieroszewski, Elzbieta Cygielska-Guttman és Jerzy Jakubiuk előadásokat tartottak a Tanszék múltjáról, jelenéről és terveiről, tudományos kutatásairól, oktatói tevékenységéről és végzős növendékeik sorsáról, Nagy Miklós (Budapest) pedig ismertette a Tanszék dolgozói által összeállított magyar irodalom lengyel fordításainak bibliográfiáját (*Bibliografia przekładów z literatury węgierskiej w Polsce*. 1. rész: összeállította I. Csapláros, A. Korol segítségével. Warszawa, 1976. 2. rész: összeállította A. Sieroszewski, J. Ślaski segítségével. Warszawa, 1977.)

Andrzej Sieroszewski
Varsó

A Szlovák Irodalomtudományi Társaság megemlékezése Adyról

Az Ady-centenárium alkalmából a Szlovák Irodalomtudományi Társaság 1978 novemberében Pozsonyban ülést tartott. A tudományos összejövetel átfogó képet kívánt adni Ady Endre fogadtatásáról, értékeléséről és szerepéről a szlovák irodalomban.

Az első előadó, Rudolf Chmel, századunk tízes éveitől kezdve a harmincas évek végéig követte nyomon Ady fogadtatását, a költészete körüli vitákat, az egyes szlovák költőkre tett hatását. Ady eszmei és művészi fejlődésének egyes szakaszait és formáit ismertette, az 1918-as fordulat előtt Ady költészetéhez háromfajta viszonyulást állapított meg. Az idősebb szlovák irónemzedék számára művészi szempontból idegen volt, vagy nem irodalmi, hanem emberi és szociálisan nemzeti jellegű visszhangot váltott ki. Az ifjú költő- és kritikusnemzedék is csak részben fogadta megértéssel.

Ady költészetének széles körű, folyamatos recepciója és értelmezése a szlovák irodalomban lényegében az 1918-as fordulat utáni új társadalmi és irodalmi helyzetben indult meg. A versfordítások és a róla írt cikkek száma annyira megnövekedett, népszerűsége olyan nagy lett, hogy R. Uhlár ifjú kritikus 1931-ben polemikus hangú glosszát jelentetett meg *Mnoho Adyho* (Sok az Ady) címmel, melyben nem tartja egészségesnek a túlzott érdeklődést Ady költészete iránt annak dekadens jellege miatt. Uhlár 1932-ben írt tanulmányában *Kapcsolatok a szlovák irodalom és a szomszéd irodalmak között* a haladó kortársi összehasonlító irodalomkutatás elveit alkalmazva helyesbítette előbbi nézeteit. Az előadó az egész Ady-irodalom vonatkozásában is jelentős teljesítménynek tartotta E. B. Lukáč tanulmányát (*Ady és a dekadencia*, 1933), mely a dekadenciával szöges ellentétben álló értékeket mutatta ki Ady művében.

Karol Tomiš előadásában 1955-től napjainkig tekintette át Ady művének fogadtatását a szlovák irodalomban. Rövid történelmi visszatekintésében kiemelte, hogy a két világháború között az Adyhoz való viszony egyben politikai állásfoglalás volt a szlovák-magyar közeledés kérdésében.

Ady személyiségéről és költői művéről teljesebb és sokoldalú képet csak az öt-

venes évek elején alkothattak a szlovák olvasók a J. Smrek fordításában megjelent, az addigi legterjedelmesebb, több mint száz költeményt tartalmazó Ady-kötet révén.

A továbbiakban a felszólaló Ady kisprózáiból készült *Desatmiliónová Kleopatra* (1959) címen kiadott első szlovák válogatás értékelésével, annak pozitív kritikai visszhangjával foglalkozott. Kiemelte, hogy – kétségtelenül a két háború közti propagálók érdemeként is – Ady költészete szerves alkotóelemként beépült a modern szlovák költészetbe.

A két előadásban felvetett szempontokat élénk vita követte, illetve egészítette ki. E. B. Lukáč személyes élményeiről beszélt a magyarországi Ady-ünnepségekkel kapcsolatban, és felidézte a szlovákiai Ady-viták egyes mozzanatait. Ady szlovák fogadtatásáról, költészetének jelentőségéről és az egyes írókra tett hatásáról szóltak K. Rosenbaum, A. Kostolny, J. Brezina és mások. J. Cajak felidézte röpké találkozását Adyval kedvenc kávéházában a háborús évek elején.

A Szlovák Irodalomtudományi Társaság ülése méltó hozzájárulás volt az Ady-centenáriumhoz. Meggyőzően bizonyította, hogy Ady életműve nemcsak hazájában, hanem a szlovákoknál is élő érték.

Karol Tomiš
Pozsony

Ady-centenárium Budapesten

Ady Endre születésének 100. évfordulója alkalmából 1977. december 7–9-én a Magyar Tudományos Akadémia tudományos ülészakot tartott a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, a Filozófia- és Történettudományok Osztálya, valamint az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara rendezésében.

A tudományos ülészak alaptémája Ady és a korabeli progresszív szellemi és művészi áramlatok vizsgálata volt. Az előadók – filozófusok, történészek, irodalomtörténészek, muzikológusok és művészettörténészek – a művészi fejlődés és a társadalmi haladás elválaszthatatlanságának kérdéséről beszéltek Ady életműve kapcsán.

December 7-én filozófusok és történészek a jelzett problémát vizsgáló előadássorozatot Mátrai László *Ady és a korabeli eszmeáramlatok* című referátuma vezette be. Mátrai László hangsúlyozta, hogy Ady életművében, mint általában a magyar irodalom klasszikusainál, a magyarság és európaiság szerves egységbe fonódik. Ady teljes megértéséhez ezért nélkülözhetetlen az európai eszmeáramlatok hátterének és koordinárendszerének ismerete. Mind az Ady-filológia újabb esztétikai és filozófiai eredményei, mind az újabban kibontakozó művelődéstörténeti kutatás lehetővé teszi és megkívánja, hogy az európai filozófia történetének és a Monarchia eszmetörténeti áramlatainak összefüggésében mérje fel a tudomány, miben egyezett és miben különbözött Ady gondolatvilága saját korának eszmeáramlataitól. A korreferálók – Hanák Péter, Mucsi Ferenc, Erényi Tibor, Pölöskei Ferenc, Vezér Erzsébet és Király István – új problémákat vetettek fel az Ady-életmű megítélésével kapcsolatban és a politikus Ady-kép finomabb árnyalására elmélyültebben foglalkoztak Ady publicisztikájával is.

December 8-án az irodalomtörténészek vették át a szót. A bevezető előadás Czine Mihály tartotta *Ady és a kortárs irodalom* címmel. Előadása azt a kérdést boncolta, hogy – József Attila szavát kölcsönözve – Ady „verse törvény”, mivel eszméi segítettek összekapcsolni a dunai népek testvéri erőit. Ady hozott új látást, új hangot

a magyar irodalomba, ő tűzte zászlajára, hogy a szociális elégedetlenség helyett szociális felszabadulás, a feudális maradványokat eltakarító forradalom kell. Költészetével az újakat keresőket fogta egybe, kijelölve a haladás útját: szabadságon át a szocializmushoz, magyarságon át az emberiséghez. Bodnár György, Szabó Miklós, Kenyeres Zoltán, Veres András, Schweitzer Pál, Szathmári István és Kiss Ferenc hozzászólásai Ady irodalomszemléletét, utóéletének elvi és politikai tanulságait, közéleti elkötelezettségét, háború alatti költészetének tragikum-problémáját és békevágyát elemezték. Elhangzott előadás Ady stílusforradalmáról és Lukács György Ady-élményéről is, melyek szintén hozzájárultak a kortárs irodalom problémakörének teljesebb megértéséhez, s Ady központi szerepének, meghatározó befolyásának tudatosításához a század első két évtizedében, s a költő halála utáni időben is.

December 9-én két referátumot olvastak fel. Újfalussy József *Ady Endre kapcsolata korának zenéjével* című előadása nemcsak az Ady-versek megzenésítésének kérdéskörére és Ady zenei érdeklődésére terjedt ki, hanem mélyebb összefüggésekre is rámutatott. Nevezetesen, hogy az Ady-nemzedék zenészei – köztük elsősorban Bartók és Kodály – ugyanabból a társadalmi-kulturális-politikai környezetből indulva, hogyan kerestek új utat, s a kor mely közös meghatározói teremtettek a haladó magyar értelmiség számára közös légkört. A referátumot Vargyas Lajos pontos és mélyreható ritmus- és dallamelemzése egészítette ki, majd Csajbók Terézia, Szűcs Lóránt zongorakíséretével Bartók *Őt Ady dal-át* szólaltatta meg. Németh Lajos *Ady és kora képzőművészete* címen referált. Ady képzőművészetről szóló írásai mellett arról is szólt, hogy a költő számára mit jelentett Rodin és Gauguin, az impresszionisták, valamint a hazai Nyolcak, akikben a „jövendő, még meg nem született Magyarország” előhírnökeit látta. Másik vizsgált téma a népi-nemzeti és egyetemes gondolkör, illetve a szimbolizmus jelentkezése Adynál és a kortárs magyar képzőművészetben. Demény János a két referátumot egészítette ki, Szabadi Judit és Kovalovszky Miklós pedig a szecessziós elemeket mutatta ki a kor képzőművészetében, illetve Ady lírájában.

Az ülészak teljes anyagát az Akadémiai Kiadó *Akarom: tisztán lássatok* címen önálló kötetben jelenteti meg.

Csáky Edit
Budapest

Ady-konferencia Londonban

1977. május 12–13-án kétnapos konferenciát rendezett a londoni Great Britain/East Europe Centre *A huszadik századi magyar irodalom, különös tekintettel Ady Endre szerepére* címmel. A konferencián négy magyar és négy angol szakértő tartott előadást; mindegyik után vita következett. A magyar vendégek Király István, Vajda Miklós, Vezér Erzsébet és Képes Géza, az angol résztvevők Robert Auty, George Cushing, Peter Sherwood és Czigány Lóránt voltak. A következő előadások hangzottak el:

Vezér Erzsébet: Az Ady-fenomen

Peter Sherwood: Ady költészetének egy nyelvészeti koncepciója felé

Király István: Ady helye a 20. század világirodalmában

Czigány Lóránt: A keleti magatartás: az egyén és a társadalom dilemmája a modern magyar költészetben

Képes Géza: Ady hatása korabeli költőkre

George Cushing: Ady és Krúdy

Vajda Miklós: Bevezetés a Modern Hungarian Poetry című kötethez

Robert Auty: A dunavölgyi Ady: Ady a szlovák és szerb irodalomban

A zártkörű konferencián igen élénk és hasznos megbeszélés folyt a modern magyar irodalomról és problémáiról. Az ülészek végén a résztvevők elhatározták, hogy az anyagot angolul jelentetik meg, s hogy más hasonló konferencia megrendezése is hasznos lenne.

Az ülések után a magyar vendégek Oxfordot, Cambridget és Norwichot látogatták meg.

*G. F. Cushing
London*

*A magyarországi barokk kezdetei
Tudományos ülészek, Győr, 1977. május 11–14-én.*

A Győr-Sopron megyei Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya és a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának védnöksége alatt az MTA Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz-kutatások Osztálya, valamint a budapesti, a debreceni és a szegedi egyetem régi magyar irodalomtörténeti tanszéke rendezésében került sor az ülészek megtartására.

Az ülészekon hat ülés keretében 14 előadás hangzott el. Az előadók között két külföldi kutató szerepelt: Werner Welzig (Bécs) és Amedeo Di Francesco (Nápoly).

Az ülészek a modern európai barokk kutatások eredményeit számon tartva és összehasonlítva a hazai kutatásokkal, főként a magyar barokk irodalom korai szakaszával foglalkozott. Barokk irodalmunk problémái szélesebb összefüggésben kerültek bemutatásra, mert az irodalomtörténeti jellegű előadások mellett külön előadás vizsgálta a korszak magyar társadalmának, valamint politikai szemléletének kérdéseit. Több előadás hangzott el a barokk poétikai problémáiról, jellegzetes jelképrendszeréről, néhány népszerű irodalmi műfajának (prédikáció, eposz, emlékirat) kérdéseiről. Három előadás a magyar barokk legjelentősebb irodalmi teljesítményéről, a *Szigeti veszedelem*-ről szólt, más és más aspektusból.

Valamennyi előadást élénk vita követte.

Az ülészek teljes programját az alábbiakban közöljük:

1. ülés (Elnök: *Bán Imre*)

Bitskey István: Az európai barokk-kutatás és a magyar barokk irodalom

2. ülés (Elnök: *Nemeskürty István*)

Werner Welzig (Bécs): Barocke Predigtsammlungen und Predigttheorien in Wiener

Tolnai Gábor: Átmenet a reneszánszból a barokkba

Pernes Gyula: A kezdeti magyar barokk irodalom győri vonatkozásai

Hargittay Emil: A XVII. század eleji magyar költészet poétikájához

3. ülés (Elnök: *Csapodi Csaba*)

Péter Katalin: A barokk korszak magyar társadalma

4. ülés: (Elnök: *Keserű Bálint*)
Benda Kálmán: Pázmány Péter politikai pályakezdése
Bónis György: Révay Péter *De sacra corona commentarius*ának keletkezése
5. ülés: (Elnök: *Tolnai Gábor*)
Szörényi László: A Szigeti veszedelem és az európai epikus hagyomány
Amedeo Di Francesco (Nápoly): Kőszikla és forgószeplő: jelképek a Szigeti veszedelemben
Kovács Sándor Iván: Zrínyi kősziklái
6. ülés (Elnök: *Klaniczay Tibor*)
Gyenis Vilmos: A korai emlékirás és a barokk
Holl Béla: Ferenczffy Lőrinc (Egy magyar könyvkiadó a XVII. század első felében)
Bán Imre: A barokk színeváltozásai
- Az ülészak *Klaniczay Tibor* elnöki zárszavával ért véget.

Komlószi Tibor
 Budapest

Ráday emlékülés

1977. december 7-én Ráday Pál születésének 300. évfordulója alkalmából a Magyarországi Református Egyház rendezésében tudományos ülést tartottak Budapesten. Ráday Pál (1678–1733) mind politikai, mind irodalmi szempontból kimagasló alakja volt korának. Az 1703–1711 közti magyarországi nagy Habsburg-ellenes függetlenségi harc idején II. Rákóczi Ferenc fejedelem kancelláriájának direktora, a fejedelem egyik legközvetlenebb munkatársa, főként a külügyek és a diplomácia irányításában. Az irodalom korábban elsősorban mint költőt tartotta számon – vallásos költeményeit és imáit a 18. században többször is kiadták –, napjainkban főként a nagy hatású publicistát értékeli. Ő írta a függetlenségi harc Európához szóló kiáltványait, ahogy éveken át ő szerkesztette és írta a külföld tájékoztatására kiadott újságot, a *Mercurius Veridicus ex Hungariá-t*. A függetlenségi harc bukása, az 1711-es szatmári béke után a közéletből kiszorult, de mint a református egyház egyetemes főgondnoka, ő vezette a bécsi udvar ellenreformációs politikája elleni harcot és sokat tett a nemzeti műveltség emelésére.

Az ülés Bartha Tibor püspök, a zsinat lelkes elnökének üdvözlő szavai, majd Esze Tamás főgondnok, a zsinat világi alelnökének megnyitója után mindenekelőtt Ráday politikai tevékenységével foglalkozott. Köpeczi Béla előadásában Rádaynak a függetlenségi háború szolgálatában kifejtett diplomáciai tevékenységét jellemezte. Ismertette külpolitikai elgondolásait és méltatta a diplomáciai szervezet létrehozásában végzett munkáját. R. Várkonyi Agnes, a fejedelmi kancellária működéséről és vezetője tevékenységéről szolt, majd Ráday társadalompolitikai reformelképzeléseit részletezte. Benda Kálmán Rádaynak a szatmári béke megkötésében játszott szerepét ismertette.

Az ülés második részében a publicistáról és az egyházipolitikusról emlékeztek meg. Gyenis Vilmos levelei és emlékiratai alapján méltatta az író Rádayt. Hopp Lajos a magyar és latin nyelvű kiáltványok alapján a publicistát jellemezte. Ladányi Sándor Ráday 1711 utáni egyházipolitikai tevékenységét foglalta össze, Makkai László pedig művelődéspolitikai törekvéseit elemezte.

Az előadás szünetében Ráday Pál műveiből és énekeiből adtak elő részleteket. Az ülés Tóth Károly püspök zárszavával ért véget. Az ülésen elhangzott előadásokat a református egyház külön kötetben kívánja megjelentetni.

Benda Kálmán
Budapest

Tudományos emlékülés a Nyugatról

Hetven esztendeje született a Nyugat: a modern magyar irodalom első nagy fóruma és szervezője. Nemcsak irodalmi intézménynek készült, hanem a nemzeti tudat és a világban való tájékozódás műhelyének is. Alapítói a „második reformkor”, a századforduló után kibontakozó közéleti, irodalmi és művészeti megújulás szervező erejének szánták, s harmincnégy esztendő (1908–1941) fennállása alatt valóban a szellemi haladás, az irodalmi szabadság bástyája volt.

A hetvenedik évforduló alkalmából 1978. szeptember 20–21-én tudományos emlékülést rendezett Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Bizottsága, Irodalomtudományi Intézete, valamint a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság. Az emlékülés az újabb kutatások és felismerések nyomán foglalt állást a Nyugat történetének, eredményeinek és világirodalmi kapcsolatainak kérdéseiben. Számos hazai és külföldi irodalomtörténész jelent meg és tartott előadást a három félnapos tanácskozásban megrendezett konferencián.

Az első vitautlás a Nyugat történetének első (1908–1919) korszakával foglalkozott, melyet Sötér István *A Nyugat nagy korszakai* című előadásával vezetett be. Attekintve a folyóirat munkásságának három történeti korszakát, megállapította, hogy a Nyugat mindig a művészi szabadság és érték védelmezője volt, s első valamint harmadik korszakában cselekvő politikai szerepet vállalt: először a konzervativizmus, később a fasizmus ellen lépett fel. A folyóirat egykori munkatársa és kritikus, Komlós Aladár a Nyugat „hőskorának” eszmei és művészeti eredményeiről beszélt, arról az új és szabad szellemről, amelyet Ignó és Ady folyóirata hozott. Bori Imre (Újvidék) a Nyugat körül gyülekező írók mozgalmi jellegéről tartott előadást, s vitába szállva a korábbi elképzelésekkel arra hívta fel a figyelmet, hogy a „nyugatos” irodalmat nem meghatározott irányzatként, inkább szélesebb csoportosulásként kell tekinteni. Karátson Endre (Párizs) Ady költői szimbolizmusának értelmezéséről, Rába György a Nyugatban fellépő „tárgyas” lírai törekvésekről: Babits és Füst Milán poétikájának korszerűségéről tartott új gondolatokat felvető előadást. Bodnár György a Nyugat irodalomszemléletét, Rónay László a folyóirat és az új magyar zene (Bartók és Kodály) kapcsolatát ismertette.

A második vitautlás a Nyugat két világháború közötti történetét tekintette át. Kiss Ferenc a folyóirat 1919 novemberi újraindulásának körülményeivel és a második korszak megítélésének kérdéseivel foglalkozott. Pomogáts Béla a „második költő-nemzedék” (József Attila, Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Sárközi György stb.) fellépéséről, Koczás Sándor a huszas és harmincas évek műfaj-történeti problémáiról, Kenyeres Zoltán Weöres Sándor és a Nyugat viszonyáról, Bata Imre a Nyugat és a népi írókat tömörítő Válasz kapcsolatáról, végül Béládi Miklós a Nyugat örökebe lépett, Illyés Gyula szerkesztésében megjelent *Magyar Csillag* tevékenységéről, antifasiszta küzdelméről tartott előadást.

A harmadik vitautülés a Nyugat világirodalmi elhelyezkedését és kapcsolatait ismertette. Szabolcsi Miklós *A Nyugat és a világirodalom* című bevezető előadása arra a kérdésre keresett feleletet, hogy a magyar folyóiratot milyen hely illeti meg a korabeli Európa irodalmi fórumai között. Kántor Lajos (Kolozsvár) arról beszélt, hogy a román, valamint a romániai magyar nemzetiségi irodalom milyen szerepet töltött be a Nyugat érdeklődési körében. G. F. Cushing (London) „angol szemmel” tekintette át a folyóirat nagy eredményeit. Rákos Péter (Prága) a cseh, Karol Tomiš (Pozsony) a szlovák, Robert Nowak (Varsó) a lengyel, Vujicsics D. Sztoján a délszláv irodalommal kialakított kapcsolatokkal foglalkozott. Láng Gusztáv (Kolozsvár) a modern irodalmi áramlatok: az expresszionizmus és szürrealizmus Nyugat-beli szerepéről tartott előadást. Az elhangzott referátumok – melyeket a *Literatura* 1978. 3–4. száma közölt és az Akadémiai Kiadó *A Nyugat és a modern magyar irodalom kibontakozása* címen kötetben jelent meg – sok tekintetben új módon közelítették meg a Nyugat-kutatás kérdéskörét. Remélhető, hogy a tudományos emlékülés eredményei fel fogják lendíteni ezt a kutatást.

Pomogáts Béla
Budapest

Hungarológiai szimpózium Brnóban

Mikulás Bakos, a Szlovák Tudományos Akadémia Idegen Nyelvek és Irodalmak Osztálya igazgatójaként többek között olyan munkabizottságot is létesített, amely – nemzetiségre való tekintet nélkül – a Csehszlovákia területén élő, magyar nyelvvel és irodalommal foglalkozó kutatókat fogta össze. A bizottság működése – az 1969 novemberében és 1971 októberében rendezett nemzetközi szimpóziumokkal – azt a reményt keltette a közeledést, a szempontok egyeztetését sürgető kutatókban, hogy az említett kezdeményezések mind a két felet termékeny munkára és a színvonalas utánpótlás nevelésére fogják ösztönözni. Bakos professzor hirtelen halálával azonban ez a folyamat egy időre megszakadt.

A brnói Jan Evangelista Purkyne egyetem – Richard Pražak által vezetett – balkanisztikai és hungarológiai kabinetje kezdeményezésére 1978. október 2–4. között rendezte meg az első, Csehszlovákia valamennyi magyar történelemmel, nyelvészettel és irodalommal foglalkozó kutatóját összefogó szimpóziumot. Magyarországról a magyar–szlovák, magyar–cseh kapcsolattörténet, illetve a kelet-európai komparatistika négy képviselőjét hívták meg: a történészek közül Niederhauser Emilt és Kun Miklóst, az irodalom kutatói közül Fried Istvánt és Sziklay Lászlót.

Mind az elhangzott előadások, mind az utánuk következő hozzászólások azt szuggerálták, hogy a csehszlovákiai hungarisztika és a kelet-közép-európai komparatistika fejlesztése érdekében nemcsak további kutatómunkára, hanem e kutatómunka elvi-elméleti elmélyítésére, a még meglévő nézeteltérések, problematikus pontok megoldása céljából számos hasonló összejövetelre, konferenciára van szükség.

A szimpózium első napján plenáris ülés vitatta meg a cseh és a szlovák hungarisztika számos fontos problémáját. Frantisek Hejl gondolatébresztő megnyitó előadása után a közös munkásmozgalmi múltat két pozsonyi szlovák tudós elevenítette fel: Gosiorovsky akadémikus a századvég s a századforduló eseményeiről, Plevza akadémikus pedig – a csehszlovákiai magyar Kiss Józseffel együttműködve – a két háború

közi s a második világháború alatti magyar és csehszlovák kommunista mozgalomról beszélt. A plenáris ülésen elhangzott többi előadás szervesen kapcsolódott a következő két nap történeti, nyelvészeti és irodalomtudományi szekciónak tematikájához. Mind a plenáris ülésnek a szekció-üléseket bevezető, mind a szekció-üléseken elhangzott előadásokból világossá vált, hogy módszerük és szemléletük szempontjából másképpen közelítik meg ugyanazt a problémát a cseh anyanyelvű, illetőleg cseh nyelvterületen élő magyar, megint másképpen a szlovák és a szlovákiai magyar, és ismét másképpen a magyarországi magyar kutatók.

Az irodalomtudományi szekció munkájának rövid értékeléseként megemlítendő, hogy a *cseh*, illetőleg Prágában és Brnóban működő kutatókat, akik a magyar irodalommal és általában a magyar kultúrával foglalkoznak, imponálóan nagy erudíció jellemzi: rendkívüli jártasságuk kövezkeztében tisztánlátás a kapcsolattörténeti és tipológiai kérdésekben. Richard Pražak ezúttal a régi magyar és cseh irodalom összehasonlításával, hatalmas anyag megmozgatásával mélyítette el a cseh komparatiztika módszertanát. Rákos Péter előadása a magyar irodalomnak főleg a felszabadulás utáni cseh elemzését és népszerűsítését mutatta be számos módszertani kérdés érintésével. A *szlovák* irodalomtörténészek diszciplinánknak főleg aktuális kérdéseit és feladatait elemezték; Karol Rosenbaumnak a plenáris ülésen elhangzott előadása a még mindig fel-felbukkanó nemzetiségi félreértések kiküszöbölését, a marxista szempontú teljes együttműködés megvalósítását sürgette, míg Rudolf Chmel érzelmi és módszertani szkepszisének adott kifejezést magyar irodalmi kutatásaival kapcsolatban: – e kérdés körül éles vita alakult ki. Karol Tomiš munkabeszámolója zárta a szlovák irodalmi előadások sorát. A *szlovákiai magyar* kutatók, a pozsonyi egyetem és a nyitrai Pedagógiai Fakultás dolgozói elsősorban szűkebb hazájuk magyar irodalmi múltját (többségükben a két háború közti időszakot) elemezték; bizonyos szempontból Jaroslava Pasiaková előadását is ide lehet sorolni, aki a kolozsvári Korunk című folyóirat cseh és szlovák vonatkozásairól számolt be. Szeberényi Zoltán előadása Forbáth Imrének a cseh avantgardhoz, főleg Nezvalhoz, s Devetsilhez fűződő kapcsolatait emlegette. A két *magyarországi* előadó elsősorban a komparatiztika aktuális módszertani kérdéseit vetette fel cseh, szlovák és magyar anyagon. Sziklay László az e téren meglevő félreértésekről, tévedésekről s az elavult hatáskutató, mechanikus kapcsolattörténeti módszer helyett a szembeállítás szükségességéről beszélt. Fried István a kelet-közép-európai klasszicizmus néhány problémáját vetette fel.

Mindhárom szekció elnöksége zárójelentést készített munkájáról, kitűzve a további feladatokat. Mivel ez utóbbiakról elsősorban az irodalmi szekció zárójelentése szólt, a konferenciát 4-én délben lezáró plenáris ülés ennek a javaslatait fogadta el. Ezek szerint – mint említettük – a brnói szimpózium nagyjelentőségű kezdeményezésnek tekinthető: a prágai, brnói, pozsonyi és nyitrai főiskolai tanszékeken működő kutatók mellett a továbbiakban a többi csehszlovákiai hungarológust is be kell vonni a közös munkába. Az eljövendő nemzetközi tanácskozások célja a még felmerülő félreértések és nézeteltérések tisztázása is. A célok megvalósítása érdekében mind Csehszlovákiában, mind Magyarországon biztosítani kell a tudományos kutatói utánpótlást.

Az eddig elért eredmények, elsősorban a jelen konferencia megrendezése alapján a plenáris ülés a problémák megoldásának további irányítását és a munkálatok koordinálását a brnói egyetem balkanisztikai és hungarisztikai kabinetjére bízta.

Sziklay László
Magyarország

*A Twayne World Authors Sorozat (G. K. Hall of Boston)
(Rövidítve)*

A Twayne World Authors sorozatot Dr. Sylvia E. Bowman (Indiana University) indította kb. 30 évvel ezelőtt. Az ő akkori célkitűzése és a sorozat célja egy átfogó felmérés készítése volt a különböző nemzeti irodalmak kiváló íróiról, mellyel közelebb hozzák az általános műveltségű olvasót a világ különböző országai nagy íróihoz és irodalmi mozgalmaihoz. A célkitűzés mindvégig változatlan maradt, így a sorozat értékes információs forrássá vált a diákok számára: gyakran ez az egyetlen angol nyelvű tanulmány egy másik irodalom jelentős személyiségéről, pl. a legtöbb magyar író esetében is, valamint a kortárs írókról, akik közül sokan e sorozatban kaptak először kritikát. Egyben értékes kiinduló pont a kutatók számára, mivel minden monográfia tartalmazza az író műveinek teljes jegyzékét és a róla szóló irodalom válogatott annotált bibliográfiáját.

A sorozatban eddig több mint harminc ország írói szerepelnek. A magyar irodalom 1974-ben csatlakozott a sorozathoz. A szerkesztő, Basa Molnár Enikő 16 szerződést kötött. Scheer István Mikszáth Kálmánról írott monográfiája már megjelent. Basa Molnár Petőfi monográfiája, Györgyey Klári Molnár Ferenc, Katona Anna Csokonai Vitéz Mihály és Brunauer H. Dalma Kosztolányi kötete 1979–80-ban jelenik meg. A szerkesztőség egy előzetes listán 41 magyar íróat választott ki, de örömmel fogad javaslatokat és kiegészítéseket illetékes tudósoktól mind a klasszikus, mind a mai irodalomra vonatkozóan. Ide értendőek a Magyarország határain kívül élő, magyar nyelven író szerzők is, akiknek munkássága saját kisebbségük és az egész magyar irodalom számára egyaránt jelentős.

A sorozat célja egyben a formát is meghatározza. A bevezető fejezet ismerteti a történelmi hátteret és elhelyezi az író egy meghatározott korszakban. A magyar sorozatnál ezt a részt különösen nagy körültekintéssel kell megírni, mivel általában sem az író, sem környezetét nem ismerik. Minden ismertett műről rövid tartalmi összefoglalást kell írni, mely lehetővé teszi a sorozat használói számára az író eszméinek megismerését, még ha a művek nem érhetőek is el. Mivel a kevésbé ismert nyelvekből az idézeteket angolul is meg kell adni, a tanulmányíróknak a legjobb fordításokat kell megkeresniük. Ha egy műnek nincs megfelelő angol fordítása, a szerkesztőség lehetővé teszi a saját fordítást is: egy költemény pontos prózai változata is inkább megfelel, mint egy pongyola versfordítás.

Sylvia Bowman 1977-ben lemondott a főszerkesztőségről. A sorozat Caroline Birdsall és Liz Kubik irányításával, valamint a Twayne Publishers és a G. K. Hall of Boston munkatársainak közreműködésével folytatódik.

Egy esetleges kiadók közötti együttműködési megállapodás érdekelte tenné a kiadókat a Nemzetközi Tanulmányi és Fordítói Program (International Studies and Translations Program) keretén belül fordítások és tanulmányok kiadásában.

A World Authors sorozat monográfiáinak fogadtatása és az alaprendelést meghaladó kereslet természetesen befolyásolni fogja a magyar program kibővítését.

*Basa Molnár Enikő
a Magyar Osztály Szerkesztője
Silver Spring, MD, USA*

A magyar irodalomtörténet bibliográfiája

A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetében készülő bibliográfiai sorozat, *A magyar irodalomtörténet bibliográfiája* az egyik legjelentősebb bibliográfiai vállalkozás a magyar irodalomtudomány történetében.

Méreteit anyagának sajátos jellege indokolja. Az irodalomtudomány ugyanis széles fronton érintkezik, egybeolvad magával az élő irodalommal. Határai nem olyan zártak, mint a legtöbb tudományág esetében: a tudományos igényű monográfiától, tanulmánytól, az esszén át, az irodalmi kritikáig és az irodalom életével foglalkozó publicisztikáig terjed az a terület, amelyen bibliográfiánk a tájékoztatás és eligazítás feladatát vállalja.

Vállalkozásunkkal, amelyet összesen kilenc vaskos kötetre tervezünk és amelyből eddig két kötet jelent meg (Stoll Béla–Varga Imre–V. Kovács Sándor: *A magyar irodalomtörténet bibliográfiája 1772-ig*. Bp. 1972. 638 l.; Kókay György: *A magyar irodalomtörténet bibliográfiája 1772–1849*. Bp. 1975. 925 l.) olyan *retrospektív* bibliográfiai sorozatot kívánunk létrehozni, amely *irodalomtudományunk minden jelentős publikációjának a bibliográfiai adatát magában foglalja* és az eredmények valamint a hiányok feltárásával nemcsak megkönnyíti a kutató számára a tájékozódást, hanem ösztönzést is ad a további kutatásokhoz.

1876-tól folyamatosnak tekinthető Magyarországon az irodalomtörténeti *kurrens* bibliográfiák megjelenése. Szinnyei József és Hellebrant Árpád úttörő kezdeményezését 1925-től Goriupp Alice, majd 1927-től kezdve Kozocsa Sándor folytatta tovább. Kozocsa eddig megjelent utolsó kötete az 1961-től 1965-ig tartó periódus termését dolgozta fel (*A magyar irodalom bibliográfiája 1961–1965*. Bp. 1978. 1123 l.)

Az irodalomtörténeti anyag *kurrens* feltárása tehát több, mint egy évszázada folyik, ezzel szemben a magyar irodalomtörténeti kutatás eredményeit összefoglaló retrospektív bibliográfia típusából mindössze egy jelent meg, másfél évtizeddel ezelőtt, egyetlen kötetben, angol nyelven (Albert Tezla: *An Introductory Bibliography to the Study of Hungarian Literature*. Cambridge, Massachusetts, 1964.).

Munkánk tehát a maga területén úttörő vállalkozás.

Sorozatunk kötetének anyaggyűjtése során a magyar irodalomtörténeti érdekű szövegkiadványokat, monográfiákat, tanulmányköteteket, évkönyveket, emlékkönyveket, irodalmi és irodalomtörténeti folyóiratokat, fontosabb hetilapokat és néhány kiemelkedően jelentős napilap irodalmi rovatát dolgoztuk fel. Jelentős mértékben felhasználtuk az ország határain túl megjelenő magyar és idegen nyelvű, magyar irodalomtörténeti vonatkozású publikációk adatait is.

Ugyanakkor mellőztük a megjelenésük idején is már jelentéktelennek minősülő reflexiókat, bírálatokat, a csak napi érdekű cikkeket, híreket, továbbá az írói kultusz dokumentumait, valamint az olyan jubileumi megemlékezéseket, amelyek nem gazdagították a már meglévő ismereteket, nem módosították az íróról kialakult képet.

Válogató szempontokat alkalmaztunk az egyes írókra vonatkozó irodalom szerkesztése során is. Válogattunk mindenekelőtt a személyek tekintetében. Nem szerepelnek azok a szerzők, akikkel nem foglalkozott a szakirodalom. De válogattunk azoknak a szerzőknek az esetében is, akikről megjelentek kisebb cikkek vagy bírálatok, mert ellentétben Szinnyei József és Gulyás Pál írói lexikonainak gyakorlatával, a 18. századtól kezdődően mellőztük azokat az írókat, akiknek a munkássága vitathatatlanul jelentéktelen volt.

Több szempont alapján válogattunk az egyes írókra vonatkozóan összegyűjtött bibliográfiai adatokban is. A legnagyobb írókra vonatkozó, rendkívül nagy terjedelmű

anyagot erősebben rostáltuk, mint a számontartandó, de kisebb jelentőségű írókkal foglalkozó irodalom anyagát.

A 19. század második felének bibliográfiáját két, a 20. század anyagát négy kötetben kívánjuk megjelentetni, a sorozatot végül olyan kötet zárja majd le, amely korszakhatároktól függetlenül tartalmazza az összefoglaló jellegű, vagy általános témaköröket érintő magyar vonatkozású irodalomelméleti és irodalomtörténeti monográfiák és tanulmányok bibliográfiai adatait.

A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézete 1957-ben tűzte napirendre a több kötetből álló magyar irodalomtörténeti bibliográfia létrehozását. A nagyarányú feldolgozó munkát az Intézet keretében létrehozott bibliográfiai osztály szervezte és végezte, külső munkatársak közreműködésével. 1961-ben került sor az egyes irodalomtörténeti korszakok anyagát tartalmazó kötetek tematikai és szerkezeti alapelveinek kidolgozására. Az egyre szilárdabb alapokon folytatódó munka alapelvei és módszertani-technikai megoldásai a következő években további viták során kristályosodtak ki.

Bibliográfiai szintézisünk a szó tágabb értelmében vett kollektív munka eredménye. A kézikönyv szerkesztői és munkatársi gárdája a vállalkozás megindulásától kezdve mindig számíthatott az Intézet nem bibliográfiai téren működő kutatóinak segítségére. Egyes problémák tisztázásában más intézmények szakemberei is készséggel álltak rendelkezésünkre. A kötetek lektorálásában Béládi Miklós, Klaniczay Tibor, Oltványi Ambrus, Pomogáts Béla, Rejtő István és Solt Andor vett részt.

A sorozat 3. kötetének lektorálása befejeződött, az 5. és 7. kötet anyagának lektorálása folyamatban van, a 6. kötet (Botka Ferenc – Vargha Kálmán: *A magyar irodalomtörténet bibliográfiája 1905–1970. Személyi rész I.*) a közeljövőben hagyja el a sajtót.

Vargha Kálmán
Budapest

Régi Magyarországi Nyomtatványok

A retrospektív magyar nemzeti bibliográfia – hála Szabó Károly és Petrik Géza munkásságának – már a 19. század végén viszonylag teljesnek volt mondható. Az elmúlt évszázad során azonban annyi új adat került napfényre, hogy a korszerű igényeknek megfelelő, újabb feltárás megindítása immár elengedhetlenné vált.

1961-től A Magyar Tudományos Akadémia és az Országos Széchényi Könyvtár együttműködésével megindult a régi, magyar nyelvű, valamint a magyarországi nyomtatványok újrendszerű feltárása. Ez tulajdonképpen a Szabó-féle *Régi Magyar Könyvtár (RMK)* első és második kötetének igényes újrafeldolgozását jelentette. Ennek eredményeként látott napvilágot 1971-ben a *Régi Magyarországi Nyomtatványok (RMNy)* első kötete, amely az 1473–1600 közötti időkorben készült 888 kiadványt írja le. A Szabó által még nem ismert, továbbá a szakirodalomban tévesen hazai nyomtatványnak tartott művek aránya megközelíti az ötven százalékot. Ez is mutatja, hogy mennyire időszerű volt már az új feltárás. De nemcsak mennyiségileg, minőségileg is nagy előrehaladást jelent az új, pontos leírás, valamint a nyomtatványra vonatkozó eddigi szakirodalom lényegének sommázása a példányok lelőhelyének közlésével.

Az elmúlt években azután elkészült a *RMNy* második kötetének kézirat, amely az 1601–1635 közötti korszak 763 nyomtatványáról ad ismertetést. A tervek szerint ez a kötet 1980-ban fog megjelenni. A 17. század további 65 évéből több mint három és félezer hazai nyomtatvány ismeretes. Ezek leírása előreláthatólag három további kötetet fog megtölteni, amelyek tervezett beosztása: 1636–1660, 1661–1680, 1681–1700.

A nyomtatványoknál a régi és az új határának nemzetközileg is egyre elfogadottabban a 18. és 19. század fordulóját tekintik. Ezért helyesnek és szükségesnek látszott a Szabó Károly-féle 1711. évi korhatárt 1800-ra emelni. A kiegészítő korszak 11.630 nyomtatványát Petrik Géza már regisztrálta. Ennek hiányos voltát azonban jól mutatja, hogy 1954-től az Országos Széchényi Könyvtárban gyűjtött adatok alapján 1971-ben nem kevesebb, mint 7660 további címet tartalmazó pótkötetet tudtak publikálni, az ún. Petrik kötetben.

Azonban kezdettől fogva mindenki tisztában volt azzal, hogy ez is csupán közbeeső állomás a minél teljesebb bibliográfiai regisztrálás irányában. 1973-tól az összes hazai közgyűjtemény (könyvtár, levéltár és múzeum – állami és egyházi egyaránt) állományának tervszerű regisztrálása folyik, amely most már a befejeződéséhez közeledik. Ennek eredményeként több mint 20.000 különböző 1712–1800 közötti hazai nyomtatványnak közel 100.000 példánya került eddig nyilvántartásba.

Hazánk sajátos történelmi helyzetéből ered, hogy a régi magyarországi nyomtatványok ugyanolyan sűrűségben találhatók a szomszéd államok egyes részein (Szlovákia, Erdély, Vajdaság, Burgenland), mint a mai Magyarországon. Így az ottani gyűjteményekben őrzött régi hazai kiadványok regisztrálását is el kell végezni. A várható mennyiség 40–50.000, amelynek alig a negyede került be eddig nyilvántartásainkba, főleg csak Szlovákiából és Észak-Jugoszláviából.

Az eddigi eredmények és tapasztalatok alapján arra lehet következtetni, hogy még több ezer, korábban bibliográfiailag ismeretlen nyomtatvánnyal kell számolni. Ezeknek publikálására, mint Petrik VII. kötet, a legfontosabb külföldi gyűjtemények átvizsgálása után kerülhet majd sor. A 18. századi magyarországi nyomtatványok összesített bibliográfiája ezt követően vehető majd munkába. Így remény van arra, hogy a most folyó munkálatok – természetesen csak hosszú-hosszú évek után – az 1801 előtti hazai nyomtatványok korszerű és viszonylag teljes bibliográfiai regisztrálásához fognak vezetni.

Miután az így kibővített és általános elismerést aratott módszer szerint az Országos Széchényi Könyvtárban végzett *RMNy*-vállalkozás további sorsa biztosítottnak tűnik, napirendre lehetett tűzni a retrospektív magyar nemzeti bibliográfia következő fontos kategóriáját, az ún. szerzői hungarikát. Ez a Szabó-féle *RMK* III. kötetének kiegészített és igényes újrafeldolgozása, amint ez a *RMK* I–II. esetében a *RMNy* vállalkozás keretében történik. A hazai szerzők nem magyar nyelven külföldön 1801 előtt napvilágot látott műveinek korszerű regisztrálása komoly társadalmi igényt elégít majd ki. Az Országos Széchényi Könyvtár 1979 elején fog hozzá e munkálatokhoz, amely előreláthatólag ugyancsak több évtizedig fog tartani.

A mindenkori anyaggyűjtésből azonban a kutatók részére mindkét említett vállalkozásnak az Országos Széchényi Könyvtárban levő szerkesztősége nyilvántartásaiból készségesen ad felvilágosítást. Így az érdeklődők még a bibliográfiák publikálása előtt tájékozódhatnak az új adatokról.

Borsa Gedeon
Budapest

Az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete

Az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete (American Hungarian Educators' Association) 1974 novemberében Clevelandben (USA, Ohio) alakult. Az egyesület nevét, működési irányelveit és távlati terveit tizennégy tanító és tanár vitatta meg. Az alapszabályt és a vezetőség összetételét 1975-ben tartott gyűlésen fogadta el a tagság. Az alapszabály kimondja, hogy az egyesület független, önálló, tudományos és szakmabeli egyesület, amely magyarságtudománnyal (Hungarian Studies) foglalkozik. Célja általában: megfelelő fórum biztosítása a magyarságtudománnyal foglalkozó tanárok és a magyar származású oktatók számára (munkájuk összehangolása, tapasztalatcsere stb.). Célja speciálisan: a magyar kultúra ápolása, ismertetése és tanítása történelem, irodalom, zene, nyelvtanítás vagy egyéb területen. Kutatási alapok megteremtése, más nemzetiségekkel való együttműködés, különböző csereakciók lebonyolítása és egyéb tevékenységek is tartoznak az AHEA programjához.

Az évenként megrendezésre kerülő konferenciák a személyes találkozásra, eszmecserére és könyvterjesztésre is adnak alkalmat. 1977-ben az AHEA április 1–2-án rendezte évi konferenciáját az Indiana University-n, Bloomingtonban. Az első napon az amerikai–magyar hagyatékokkal és azok megőrzésével foglalkoztak az előadók. *Hungarian Civilization* gyűjtőnév alatt három előadás hangzott el: Az amerikai függetlenségi háború politikai hatása a 18–19. századi Magyarországon (Katona Anna); Kafka Margit fejlődése a „Women's Liberation” szemszögéből a Nyugatnak írt levelek alapján (Brunauer Hunyadi Dalma) és Karl Beckről (Várdy Huszár Ágnes). A *Contemporary Hungary* szekció keretében Kerék András az észak-amerikai magyar nyelvutatról, Lesér Eszter Az ember tragédiája és Goethe Faustja közti világnézeti különbségekről, Nagy Károly Illyés Gyula újabb verseiről, Gömöri György (Anglia) a nyugati magyar költészetéről tartott előadást.

A magyar iskolákkal, illetve az alapfokú oktatás néhány elvi és gyakorlati kérdésével foglalkozó vita zárta a konferenciát.

Az 1978-as Konferenciát a Rutgers University-n (New Brunswick, NJ.) tartotta az Egyesület *Hagyomány és modernség* címmel.

Az *Irodalmi Szekció* ülésén Brunsdale Mitzi M. Lord Byronról és Ady Endréről mint az irodalom két lázadójáról tartott összehasonlító előadást, Nyikos Gyula pedig József Attiláról mint lírai újtőről. Az elkötelezettség hagyományát érzékeltette Eltető Lajos az olyan költőkről készült összehasonlításában, akik alkotásaikban nem csupán visszatükrözték a történelmi eseményeket, hanem segítették is azok alakulását. Ennek az elkötelezettségnek modern példáját vizsgálta Nagy Károly Cseres Tibor *Hideg napok* című művének és Kovács András által készített filmváltozatának elemzése során.

A *Történelmi Szekcióban* a magyar parasztság 1848-as szerepéről Stroup Walter E., jelenkori helyzetéről Gyenes Antal, továbbá a KALOT szerepéről a társadalmi változások előkészítésében László László tartott előadást. Kovács Imre a Márciusi Frontról mint az 1956-os események előfutáráról és Wojatsek Károly az 1938-as Csehszlovákiai brit intervencióról tartott előadást.

A *Kulturális Tudományok Szekciójában* Sozán Mihály és Gál Zsuzsa a burgenlandi hagyományokról beszélt, Kürti László és Blumstock Róbert pedig a magyar szokások fennmaradását vizsgálta Pennsylvániában és Kanadában. Felicitas Goodman a magyar sámánizmusról, Auzterlitz Róbert és Brunauer Hunyadi Dalma a népdalról, Körtvélyessy Tibor pedig a mai magyar felsőoktatásról beszélt.

A *Természettudományos Szekcióban* elhangzott előadások a magyar tudósok részvételét elemezték a nemzetközi tudományos életben.

A *Tudományos Eszközök és Szolgáltatások Szekciója* a könyvtári gyűjteményekre és szolgáltaásokra összpontosította figyelmét.

A *Magyar Nyelv és Kultúra Oktatás* munkacsoportja meghallgatott egy tájékoztatót a New Brunswick-i iskoláról, majd azt az iskola hagyományain alapuló bemutató tanítás követte.

A konferenciát Wigner Jenő Pál professzor zárta be a tudomány, a művészet és a humán tudományok kapcsolatáról szólva.

A plenáris ülésen bejelentették az AHEA első hivatalos részlegét, a Magyar Néprajzi Központ (Hungarian Folklore Centrum) magalakulását Magyar Kálmán vezetése alatt.

Az AHEA a magyar nyelv és kultúra oktatása érdekében más szervezetekkel is rendez közösen szimpóziumokat és szekcióüléseket, munkájáról állami szervezeteket is tájékoztat és javaslatokkal él is a további munkát illetően.

Basa Molnár Enikő
az AHEA elnöke
USA

A Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutató Csoportja

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának tudományos intézménye. Székhelye Budapest. Címe: 1250 Budapest I., Oszágház utca 30. I. emelet.

Többszöri kezdeményezés után első igazgatója, Ortutay Gyula akadémikus, egyetemi tanár (1963–1978) vezetésével 1963-ban jött létre a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara néprajzi tanszékei mellett működő kutatócsoportként. Megszervezését a tudományszak fejlődésének üteme és a korszerű intézeti kutatómunka követelménye tette szükségessé. 1967. január 1-én vált külön az egyetemi tanszékektől és lett önálló akadémiai kutatóhelyé.

A Kutató Csoport 1977-ben készült szervezeti és működési szabályzata az 1967. évi alapító elnöki utasításban foglaltakkal összhangban a következőkben jelöli meg feladat körét:

- „a) az országban folyó néprajzi alapkutatások összefogása, fejlesztése;
- b) a néprajz és a folklór tárgykörébe tartozó recens és történeti anyag gyűjtése, rendszerezése, feldolgozása, publikálása;
- c) a szaktudomány eredményeit összefoglaló művek megalkotása;
- d) a szaktudományok eredményeinek hasznosítása a közművelődésben;
- e) nemzetközi munkamegosztásban folyó kutatásokban való részvétel, a néprajz-tudomány nemzetközi szervezetében a magyar néprajz képviselőjének biztosítása.”

Az MTA Néprajzi Kutató Csoportnak 1978. július 1-én harminc tudományos dolgozója volt, akik négy osztály keretében folytatják munkájukat:

1. Anyagi kultúra osztály
2. Folklór osztály
3. Társadalomnéprajzi osztály
4. Adattári osztály

Az osztályok tevékenységéhez kapcsolódik a Gazdasági Hivatal, valamint a könyvtár és a dokumentáció.

A könyvtár állománya 1977. december 31-én 28000 könyvtári egység volt.

Az adattári gyűjtemények 1978. július 1-én:

Kézirattár: 650 tétel (30.000 lap)

Fényképtár: 30.000 db. fekete-fehér negatív

Diatár: 1000 db. színes diapozitív

Hangfelvétel: 255 db. hangszalag

Szakarchívumok:

Magyar Népmese Katalógus: 10.000 variáns

Magyar Népmonda Katalógus: 13.000 cédula

Népköltészeti Szövegkataszter: 150.000 szöveg

Néphit topográfia és archívum: 20.000 cédula

Népi gyógyászati archívum: 150.000 cédula

Borászati archívum: 30.000 fényképfelvétel

Az MTA Néprajzi Kutató Csoport kiadványai:

Új Magyar Népköltési Gyűjtemény (1940 –). A legjelentősebb magyar szövegfolklorforráskiadvány.

Népi Kultúra – Népi Társadalom (1968 –). Az MTA Néprajzi Kutató Csoport évkönyve.

Néprajzi Tanulmányok (1967 –). Néprajzi kismonográfiákat közlő kiadványsorozat.

Documentatio Ethnographica (1970 –). A szolnoki Damjanich Múzeummal közösen megjelentetett, fordításokat és archív nyomtatott szövegeket tartalmazó kiadványsorozat.

Folklor Archívum (1972 –). Kiadatlan folklórgyűjtéseket közlő reprintsorozat.

Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához (1977 –). A készülő új magyar néprajzi kézikönyv előtanulmányait közreadó reprintsorozat.

A Néprajzi Kutató Csoport keretében folyik az *Acta Ethnographica*, az MTA idegennyelvű folyóiratának szerkesztése, valamint a *Demos* című folyóirat magyarországi anyagának összeállítása.

Az MTA Néprajzi Kutató Csoport irányította a jelenleg megjelenés alatt álló *Magyar Néprajzi Lexikon* munkálatait. Szervezetileg hozzátartozik a készülő *Magyar Néprajzi Atlasz*, továbbá az ugyancsak folyamatosan készülő és megjelenő *A Magyar Néprajztudomány Bibliográfiája*, és legfrissebben a tervezett magyar néprajzi közikönyv az „*Új Magyarság Néprajza*” is.

A tudományos munkatársak publikációi hazai és külföldi szakfolyóiratokban, évkönyvekben és tanulmánykötetekben jelennek meg.

Az MTA Néprajzi Kutató Csoport az elmúlt évtizedben több hazai és nemzetközi tudományos tanácskozás szervezője volt, amelyek közül kiemelkedők például:

A magyarországi nemzetiségek néprajzi kutatása. Eredmények és feladatok (1969)

Az etnosz és etnoszociális szervezet kérdései. Magyar–szovjet néprajzi tanácskozás (1970)

A folklór poétikája és esztétikája (1974)

Krizsa János és a kortársi eszmeáramlatok (1975)

A komikum a folklórban (1976)

Mítosz és történelem (1978)

Az MTA Néprajzi Kutató Csoport munkatársai írják a *Magyar Rádió Kis magyar néprajz* című sorozatának előadásait. 1970. január 1. és 1977. december 31. között 1035 előadás hangzott el.

Kósa László
Budapest

*A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetősége**Elnök*

Bo Wickman
Finsk-ugriska institutionen
Box 513. 75120 Uppsala
Svédország

Alelnökök

Benkő Loránd
ELTE Bölcsészettudományi Kar
1052 Budapest
Pesti B. u. 1.
Magyarország

Király István
ELTE Bölcsészettudományi Kar
1052 Budapest
Pesti B. u. 1.
Magyarország

Klara Maityinszkaja
Institut Jazükoznanija
ul. Marksza i Engelsza
Moszkva G-19
Szovjetunió

Jean Perrot
Université de la Sorbonne Nouvelle
Centre d'Études Finno-ougriennes
13, rue de Santeuil
75005 Paris
Franciaország

Denis Sinor
Dept. of Uralic and Altaic Studies
Indiana University
Bloomington, Ind. 47401
USA

Szeli István
Filozofski fakultet
Njegoševa 1.
21000 Novi Sad
Jugoszlávia

Főtitkár

Klaniczay Tibor
Nemzetközi Magyar Filológiai
Társaság
1250 Budapest
Országház u. 30.
Magyarország

Főtitkárhelyettes

Béládi Miklós
Nemzetközi Magyar Filológiai
Társaság
1250 Budapest
Országház u. 30.
Magyarország

Szervező titkár

Gebri Mária
Nemzetközi Magyar Filológia
Társaság
1250 Budapest
Országház u. 30.
Magyarország

A Végrehajtó Bizottság tagjai

Umberto Albini
 Facolta di Lettere
 via Bal 4. Genova
 Olaszország

Balassa Iván
 Mezőgazdasági Múzeum
 1367 Budapest Pf. 129.
 Magyarország

Bodnár György
 MTA Irodalomtudományi Intézete
 1118 Budapest
 Ménesi út 11–13.
 Magyarország

Bori Imre
 Filozofski fakultet
 Njegoševa 1.
 21000 Novi Sad
 Jugoszlávia

G. F. Cushing
 Univ. of London, School of
 Slavonic and East European
 Studies
 London WC IE 7 HU
 Anglia

Lóránt Czigány
 15 Temple Fortune Lane
 London NW 11 7 UB
 Anglia

Czine Mihály
 ELTE Bölcsészettudományi Kar
 1052 Budapest
 Pesti B. u. 1.
 Magyarország

Csavidar Dobrev
 Kvartal Latera, Blokk 4, Vhod. A.
 Szófia
 Bulgária

Hasan Eren
 Cinnah cad. 41/4.
 Çankaya, Ankara
 Törökország

Faragó József
 Str. Drăgălina 8., ap. 14.
 3400 Cluj-Napoca
 Románia

Stephan Futaky
 Finnisch-ungarisches Seminar
 der Universität
 Theaterstrasse 14.
 3400 Göttingen
 NSZK

Gerhard Ganschow
 Universität München, Institut
 für Finnougristik,
 Franz-Joseph-Str. 1.
 8000 München 40.
 NSZK

Gunda Béla
 KLTE Néprajzi Intézet
 4010 Debrecen, 10. Pf. 16.
 Magyarország

Hajdú Péter
 MTA Nyelvtudományi Intézete
 1250 Budapest
 Szentháromság u. 2.
 Magyarország

Ilia Mihály
 JATE
 6722 Szeged
 Egyetem u. 2.
 Magyarország

Imre Samu
 MTA Nyelvtudományi Intézete
 1250 Budapest
 Szentháromság u. 2.
 Magyarország

Kálmán Béla
 KLTE
 4010 Debrecen, Pf. 54.
 Magyarország

Paul Kokla
Keele ja Kirjanduse Instituut
Sakala 3.
200105 Tallinn
Szovjetunió

Kósa László
MTA Néprajzi Kutató Csoport
1250 Budapest
Országház u. 30.
Magyarország

Hannu Launonen
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
PL 259, Hallituskatu 1.
00171 Helsinki
Finnország

Petro Lizanec
ul. Gorkogo 57. kv. I.
294000 Uzsgorod
Szovjetunió

B. Lőrinczy Éva
MTA Nyelvtudományi Intézete
1250 Budapest
Szentháromság u. 2.
Magyarország

Jean-Luc Moreau
Université de la Sorbonne Nouvelle
Centre d'Études Finno-ougriennes
13, rue de Santeuil
75005 Paris
Franciaország

Nagy Péter
ELTE Bölcsészettudományi Kar
1052 Budapest
Pesti B. u. 1.
Magyarország

Pándi Pál
ELTE Bölcsészettudományi Kar
1052 Budapest
Pesti B. u. 1.
Magyarország

Patyi Sándor
MTA Központi Hivatala
1051 Budapest
Münnich F. u. 7.
Magyarország

G. Battista Pellegrini
Istituto di Glottologia,
Università di Padova
via Beato Pellegrino 1.
Padova
Olaszország

Péter Rákos
Filozofická fakulta UK
Nam. Krasnoarmějcu 2.
116 38 Praha 1.
Csehszlovákia

Karl Rédei
Institut für Finno-Ugristik
Liechtensteinstr. 46/a/I/1/9.
1090 Wien 9.
Ausztria

Oleg Rosszijanov
ul. Novalesznaja 18.
103055 Moszkva
Szovjetunió

Gert Sauer
Akademie der Wissenschaften der
DDR
Otto Nuschke Str. 22–23.
108 Berlin
NDK

Anton Sivirsky
Laan van Poot 163
Den Haag
Hollandia

Jan Ślaski
Uniwersytet Warszawski,
Instytut Literatury Polskiej
Krakowskie Przedmieście 26/28.
00–927/1 Warszawa
Lengyelország

Szabó Zoltán
3400 Cluj-Napoca, C. P. 358.
Románia

Szabolcsi Miklós
MTA Irodalomtudományi Intézete
1118 Budapest
Ménesi út 11-13.
Magyarország

Albert Tezla
5412 London Road,
Duluth, Minn. 55804
USA

Tokunaga Yasumoto
Kansai Oaikokugo University
(Kansai Univ. of Foreign Studies)
333 Kokura Hirakatashi
Osaka
Japán

Karol Tomiš
Literárnovedný ústav SAV
Konventná 13.
80100 Bratislava
Csehszlovákia

Wéber Antal
ELTE Bölcsészettudományi Kar
1052 Budapest
Pesti B. u. 1.
Magyarország

Tiszteleti tagok

Paul Ariste
Jakobszoni 7/A
Tartu
Szovjetunió

Balogh Edgár
Str. Rákóczi 48.
3400 Cluj-Napoca
Románia

Barta János
4027 Debrecen
Sétakert u. 16.
Magyarország

Björn Collinder
Klopstockgasse 6/1/4
Wien
Ausztria

Illyés Gyula
1025 Budapest
Józsefhegyi út 9.
Magyarország

Erkki Itkonen
Topeliuksenkatu 17 A9
002500 Helsinki 25 F
Finnország

Kardos László
1013 Budapest
Attila út 45.
Magyarország

Keresztury Dezső
1052 Budapest
Simmelweis u. 4.
Magyarország

Komlós Aladár
1023 Budapest
Lajos u. 37.
Magyarország

Vaszilij Lytkin
V-333 ul. Vavilova 34. korp. V. 8. kv. 390
Moszkva
Szovjetunió

Emil Boleslav Lukáč
ul. Fr. Kral'a 31/a
Bratislava
Csehszlovákia

Aurélien Sauvageot
1, av. Maurice Blondel
13100 Aix-en-Provence
Franciaország

Wolfgang Schlachter
Herzberger Landstrasse 59.
3400 Göttingen
NSZK

Szabó T. Attila
Ștarisoara 5.
3400 Cluj-Napoca
România

Carlo Tagliavini
Piazza Barracano 5.
Bologna
Olaszország

Kustaa Viikuna
Suomen Tiedeseura
Tammitie 11.
Helsinki
Finnország

*A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság tagjainak névsora
(Lezárva 1978. szeptember 18-án.)*

E. Abaffy Erzsébet
Budapest, Magyarország

Ágoston Mihály
Novi Sad, Jugoszlávia

Alexa Károly
Budapest, Magyarország

Andrássyné Kövesi Magdolna
Debrecen, Magyarország

Aradi András
Budapest, Magyarország

Átányi, Stephen
Stockholm, Svédország

Austerlitz, Robert
New York, N.Y., USA

Bachát László
Nyíregyháza, Magyarország

Bagi Ferenc
Becej, Jugoszlávia

Bajomi Lázár Endre
Budapest, Magyarország

Bakos Ferenc
Budapest, Magyarország

Bakos József
Eger, Magyarország

Sz. Bakró-Nagy Marianne
Budapest, Magyarország

Balázs János
Budapest, Magyarország

Balázs Mihály
Szeged, Magyarország

Balázs Piri Aladár
Novi Sad, Jugoszlávia

Balogh Dezső
Cluj-Napoca, Románia

Bán Imre
Debrecen, Magyarország

Banczerowski Janusz
Budapest, Magyarország

Bánhidi Zoltán
Budapest, Magyarország

Banó István
Budapest, Magyarország

Bánréti Zoltán
Budapest, Magyarország

Bányai László
Pécs, Magyarország

Barabás Jenő
Budapest, Magyarország

Baranyai Zsolt
Szeged, Magyarország

Barlay Ö. Szabolcs
Siklós, Magyarország

Baróti Dezső
Budapest, Magyarország

Bárth János
Kalocsa, Magyarország

Bartha János
Tirgu Mures, Románia

Basa Molnár, Enikő
Silver Spring, Md., USA

Bastav, Serif
Çankaya – Ankara, Törökország

Bata Imre
Budapest, Magyarország

Bátori, Stephan
Tübingen, NSZK

Bayerle, Gusztáv
Bloomington, Ind., USA

Bécsy Tamás
Pécs, Magyarország

Becker, Henrik
Jena, NDK

Békési Imre
Szeged, Magyarország

Béky-Halász, Iván
Willowdale, Kanada

Belia György
Budapest, Magyarország

Bencsáthné Hajós Ilona
Budapest, Magyarország

Benda Kálmán
Budapest, Magyarország

Bene Ede
Budapest, Magyarország

Beóthy Erzsébet
Amsterdam, Hollandia

Bereczki Gábor
Budapest, Magyarország

Bergsland, Knut
Oslo, Norvégia

Bertók Imre
Bratislava, Csehszlovákia

Birnbaum, Marianna D.
Pacific Palisades, Calif., USA

Bíró Ferenc
Budapest, Magyarország

Bitskey István
Debrecen, Magyarország

Bodó Sándor
Miskolc, Magyarország

Bodolay Géza
Budapest, Magyarország

Boldizsár Iván
Budapest, Magyarország

Borsa Gedeon
Budapest, Magyarország

Borsai Ilona
Budapest, Magyarország

Bosnyák István
Novi Sad, Jugoszlávia

Botka Ferenc
Budapest, Magyarország

Botta István
Budapest, Magyarország

Bjørn Andersen, Zsuzsanna
Birkørød, Dánia

Branch, Michael Arthur
London, Anglia

Brunauer-Hunyadi, Dalma
Potsdam, N.Y., USA

Burány Béla
Novi Sad, Jugoszlávia

Chmel, Rudolf
Bratislava, Csehszlovákia

Congdon, Lee
Harrisonburg, Virginia, USA

Csalogné Pócs Éva
Budapest, Magyarország

Csanda Sándor
Bratislava, Csehszlovákia

Csapláros István
Warszawa, Lengyelország

Csatlós János
Handen, Svédország

Csillaghy, Andrea
Venezia-Mestre, Olaszország

• K. Csilléry Klára
Budapest, Magyarország

Csonka Ferenc
Budapest, Magyarország

Csúcs Sándor
Budapest, Magyarország

Csukás István
Szeged, Magyarország

Dám László
Debrecen, Magyarország

Dán Róbert
Budapest, Magyarország

Dankó Imre
Debrecen, Magyarország

Dégh, Linda
Bloomington, Indiana, USA

Deme László
Budapest, Magyarország

Deshusses, Georges
Genève, Svájc

Dezső László
Budapest, Magyarország

Dévavári (Dér) Zoltán
Subotica, Jugoszlávia

Dienes Erzsébet
Szolnok, Magyarország

Dobossy László
Budapest, Magyarország

Domokos Péter
Budapest, Magyarország

Dömötör Sándor
Budapest, Magyarország

Dömötör Tekla
Budapest, Magyarország

Dukkon Ágnes
Budapest, Magyarország

Dümmerth Dezső
Budapest, Magyarország

Ecsedy Ildikó
Budapest, Magyarország

Egri Péter
Budapest, Magyarország

Együd Árpád
Siófok, Magyarország

Éltető, Luis J.
Portland, OR, USA

Erdélyi Zsuzsanna
Budapest, Magyarország

Erdődi József
Budapest, Magyarország

Erdődy Edit
Budapest, Magyarország

Fábián Pál
Budapest, Magyarország

Faerstein, Katalin
Abyhøj, Dánia

Faludi Györgyi
Budapest, Magyarország

Farkas József
Mátészalka, Magyarország

Fél Edit
Budapest, Magyarország

Fenyő István
Budapest, Magyarország

Ferenczi Imre
Szeged, Magyarország

Ferenczi László
Budapest, Magyarország

Filep Antal
Budapest, Magyarország

Fischer Sándor
Budapest, Magyarország

Fliflet, Albert Lange
• Stend, Norvégia

Fogarasi Miklós
Budapest, Magyarország

Földes László
Budapest, Magyarország

Fügedi Erik
Budapest, Magyarország

Fülei Szántó Endre
Budapest, Magyarország

Fülöp Géza
Budapest, Magyarország

Fülöp Lajos
Budapest, Magyarország

Fülöpné Csanak Dóra
Budapest, Magyarország

Für Lajos
Budapest, Magyarország

Füzes Endre
Budapest, Magyarország

Gedőné H. Lukács Borbála
Budapest, Magyarország

Gergely, Jean
Paris, Franciaország

Gericz József
Budapest, Magyarország

Gerskovics, Alexandr
Moszkva, Szovjetunió

Gervers-Molnár, Veronika
Toronto, Ontario, Kanada

Gheno, Danilo
Vicenza, Olaszország

Gombáné Lábos Olga
Debrecen, Magyarország

Gömöri, George
Cambridge, Anglia

Görömbei András
Debrecen, Magyarország

Graf Rezső
Budapest, Magyarország

Grétsy László
Budapest, Magyarország

Gulya János
Göttingen, NSZK

Gyenis Vilmos
Budapest, Magyarország

Harmatta János
Budapest, Magyarország

Halász Péter
Budapest, Magyarország

Hársfalvi Péter
Nyíregyháza, Magyarország

Hauhia-Nagy Ulla
Budapest, Magyarország

Heckenast Gusztáv
Budapest, Magyarország

Heckenastné Veress Éva
Budapest, Magyarország

Heé Veronika
Praha, Csehszlovákia

Helder, Jolanta
Haren, Hollandia

Herczeg Gyula
Budapest, Magyarország

Hofer Tamás
Budapest, Magyarország

Hoffmann Tamás
Budapest, Magyarország

Holl Béla
Budapest, Magyarország

Honti László
Budapest, Magyarország

Hoppál Mihály
Budapest, Magyarország

Horváth Mária
Budapest, Magyarország

Horváth Mátyás
Bački Vinograd, Jugoszlávia

Huitu, Marketta
Helsinki, Finnország

Hunyadi István
Plobsheim, Franciaország

Hutterer Miklós
Graz, Ausztria

Illés László
Budapest, Magyarország

Imre László
Debrecen, Magyarország

Ives, Margaret Christine
Lancaster, Anglia

Jakab István
Bratislava, Csehszlovákia

Jakócs Dániel
Leningrád, Szovjetunió

Jankovics József
Budapest, Magyarország

Janurik Tamás
Szeged, Magyarország

József Farkas
Budapest, Magyarország

Juhász Béla
Debrecen, Magyarország

Juhász Géza
Novi Sad, Jugoszlávia

Julow Viktor
Debrecen, Magyarország

Jung Károly
Novi Sad, Jugoszlávia

Kabdebó Lóránt
Budapest, Magyarország

Kakuk Zsuzsa
Budapest, Magyarország

Kambe Takenori
Tokyo, Japán

Kanyó Zoltán
Szeged, Magyarország

Karafiáth Judit
Budapest, Magyarország

Karanko-Pap Outi
Budapest, Magyarország

Karátson, André
Paris, Franciaország

Katona Béla
Nyíregyháza, Magyarország

Katona Imre
Budapest, Magyarország

Käfer István
Budapest, Magyarország

Kelemen Tiborné
Budapest, Magyarország

Kemény G. Gábor
Budapest, Magyarország

Kemény Gábor
Budapest, Magyarország

Kenyeres Ágnes
Budapest, Magyarország

Kenyeres Zoltán
Budapest, Magyarország

Kerékgyártó László
Budapest, Magyarország

Keserű Bálint
Szeged, Magyarország

Kesztyűs Tibor
Göttingen, NSZK

Kibédi Varga, S. A.
Amstelveen, Hollandia

Kiefer Ferenc
Budapest, Magyarország

H. Kigyóssy Edit
Budapest, Magyarország

Kilián István
Debrecen, Magyarország

Kis Pintér Imre
Budapest, Magyarország

Kiss Ferenc
Budapest, Magyarország

Kiss Jenő
Budakalász, Magyarország

Kiss Mária
Budapest, Magyarország

Koczkás Sándor
Budapest, Magyarország

Koczogh Ákos
Budapest, Magyarország

R. Kocsis Rózsa
Budapest, Magyarország

Kodolányi János, ifj.
Budapest, Magyarország

Komlós Tibor
Budapest, Magyarország

Konya László
Debrecen, Magyarország

Korom Tibor
Novi Sad, Jugoszlávia

Korompay Klára
Budapest, Magyarország

Kosáry Domokos
Budapest, Magyarország

Kovács Ágnes
Budapest, Magyarország

Kovács Endre
Budapest, Magyarország

Kovács Ferenc
Budapest, Magyarország

Kovács István
Debrecen, Magyarország

Kovács József
Novi Sad, Jugoszlávia

Kovács József László
Ráckeve, Magyarország

Kovács Kálmán
Debrecen, Magyarország

Kovács László
Dunajská Streda, Csehszlovákia

Kovalovszky Miklós
Budapest, Magyarország

Köpeczi Béla
Budapest, Magyarország

Kresz Mária
Budapest, Magyarország

Kristó Gyula
Szeged, Magyarország

Kriza Ildikó
Budapest, Magyarország

Krizáné Nagy Ilona
Budapest, Magyarország

Kun András
Debrecen, Magyarország

Kunt Ernő
Miskolc, Magyarország

Küllös Imola
Budapest, Magyarország

László Gyula
Budapest, Magyarország

Lazar, Oscar
Järfälla, Svédország

Lehtinen, Ildikó
Helsinki, Finnország

Lengyel Béla
Budapest, Magyarország

Lévay Edit
Eger, Magyarország

Löffler, Paul A.
Paris, Franciaország

Lőkös István
Eger, Magyarország

Lőrincz Jenő
Budapest, Magyarország

Lőrincze Lajos
Budapest, Magyarország

Lőrinczy Huba
Szombathely, Magyarország

Ludányi Mária
Eger, Magyarország

Lukácsy Sándor
Budapest, Magyarország

Lück, Georg
Berlin, NDK

Maác László
Budapest, Magyarország

Mádl Antal
Budapest, Magyarország

Máiszuráde, Lili
Tbiliszi, Szovjetunió

Makkai László
Budapest, Magyarország

Margócsy József
Nyíregyháza, Magyarország

Markó Imre Lehel
Pölöskefő, Magyarország

Martin György
Budapest, Magyarország

Martins, Eva
Stockholm, Svédország

D. Mátai Mária
Budapest, Magyarország

Máté Györgyi
Pécs, Magyarország

Máté Jakab
Budapest, Magyarország

Matijevics Lajos
Novi Sad, Jugoszlávia

May István
Budapest, Magyarország

Melczer Tibor
Budapest, Magyarország

Merényi Oszkár
Budapest, Magyarország

F. Mészáros Henrietta
Budapest, Magyarország

Mezei Márta
Budapest, Magyarország

Mezey László
Budapest, Magyarország

Mező András
Nyíregyháza, Magyarország

Mikó Krisztina
Budapest, Magyarország

Molnár Csikós László
Ada, Jugoszlávia

Molnár József
Budapest, Magyarország

Mócsi Ferenc
Bratislava, Csehszlovákia

Nacsády József
Szeged, Magyarország

Nagy Ferenc
Szigetszentmiklós, Magyarország

Nagy, Charles
Somerset, N.J., USA

Nagy Miklós
Budapest, Magyarország

- Nagy, Paul
Montrouge, Franciaország
- Nagy Sándor
Eger, Magyarország
- Nehring, Karl
München, NSZK
- Némedi Lajos
Debrecen, Magyarország
- Nemes István
Pécs, Magyarország
- Nemeskürty István
Budapest, Magyarország
- Németh G. Béla
Budapest, Magyarország
- Németh S. Katalin
Budapest, Magyarország
- Novalić, Gyuró
Zagreb, Jugoszlávia
- Nowak, Jerzy Robert
Warszawa, Lengyelország
- Nyíri Antal
Szeged, Magyarország
- Nyirkos István
Debrecen, Magyarország
- Olsvai Imre
Budapest, Magyarország
- Oltyán Béla
Szeged, Magyarország
- Ondrus, Simon
Bratislava, Csehszlovákia
- Orosz Béla
Nyíregyháza, Magyarország
- Ördög Ferenc
Nagykanizsa, Magyarország
- Ötvös Péter
Szeged, Magyarország
- Pach Zsigmond Pál
Budapest, Magyarország
- Pál József
Gyömrő, Magyarország
- Paládi-Kovács Attila
Budapest, Magyarország
- Pálmai Kálmán
Budapest, Magyarország
- Papp István
Szeged, Magyarország
- Pasiaková, Jaroslava
Bratislava, Csehszlovákia
- Pató Imre
Kanjiza, Jugoszlávia
- Péchy Blanka
Budapest, Magyarország
- Péczely László
Pécs, Magyarország
- Penavin Olga
Novi Sad, Jugoszlávia
- Péter László
Szeged, Magyarország
- Pintérné Eöry Vilma
Budapest, Magyarország
- Pomogáts Béla
Budapest, Magyarország
- Pór Péter
Budapest, Magyarország
- Posgay Ildikó
Budapest, Magyarország
- Pražák, Richard
Brno, Csehszlovákia
- Pusztai Ferenc
Budapest, Magyarország
- Pusztay János
Budapest, Magyarország

Rácz Endre
Budapest, Magyarország

Rácz Olivér
Bratislava, Csehszlovákia

Radics Katalin
Budapest, Magyarország

Radó György
Budapest, Magyarország

Radomski-Brachwitz, Rosemarie
Kiel, NSZK

Raffo, Anton Maria
Firenze, Olaszország

Ránki György
Budapest, Magyarország

Révész Bertalan
Nitra, Csehszlovákia

Rezek, Roman
São Paulo, Brazília

Ritoók Zsigmondné
Budapest, Magyarország

Ritter, Ralf-Peter
Wien, Ausztria

Rónai, Paulo
Rio de Janeiro, Brazília

Róna-Tas András
Budapest, Magyarország

Rónay László
Budapest, Magyarország

Rózsa Zoltán
Budapest, Magyarország

Ruzsiczky Éva
Budapest, Magyarország

Sahova, Kira
Kijev, Szovjetunió

Sallay Géza
Budapest, Magyarország

Santarcangeli, Paolo
Torino, Olaszország

Sárközy Péter
Budapest, Magyarország

Sárosi Bálint
Budapest, Magyarország

Schellbach-Kopra, Ingrid
Espoo, Finnország

Schütz Ödön
Budapest, Magyarország

Sebestyén Árpád
Debrecen, Magyarország

Sebestyén, György
Wien, Ausztria

Seilenthal, Tõnu
Tartu, Szovjetunió

Selmezi Kovács Attila
Göd, Magyarország

Sherwood, Peter A.
London, Anglia

Sipos Lajos
Budapest, Magyarország

Siposné Sárdi Margit
Budapest, Magyarország

Solymos Ede
Baja, Magyarország

Sovijärvi, Antti
Helsinki, Finnország

Sötér István
Budapest, Magyarország

Šulc, Magdolna
Novi Sad, Jugoszlávia

Sulyok, Vince
Oslo, Norvégia

Surányi Ibolya
Budapest, Magyarország

Szabadfalvi József
Miskolc, Magyarország

Szabics Imre
Budapest, Magyarország

Szabó Dénes
Budapest, Magyarország

Szabó Ferenc
Róma, Olaszország

Szabó József
Szeged, Magyarország

Szabó, Mátyás
Stockholm, Svédország

Szabó Törpényi, Ádám
Groningen, Hollandia

Szabóné Kispál Magdolna
Budapest, Magyarország

Szokolczay Lajos
Budapest, Magyarország

Szalontai Barnabás
Nyírbátor, Magyarország

Szathmári István
Budapest, Magyarország

Szávai János
Budapest, Magyarország

Szeberényi Zoltán
Nitra, Csehszlovákia

Szegedy-Maszák Mihály
Budapest, Magyarország

Szegfű László
Szeged, Magyarország

Széles Klára
Budapest, Magyarország

Szende Aladár
Budapest, Magyarország

Szent-Iványi Béla
Berlin-Grünau, NDK

Szépe György
Budapest, Magyarország

Szepesi Gyula
Budapest, Magyarország

Szereda, Tyimofejevics
Moszkva, Szovjetunió

Szigethy Gábor
Budapest, Magyarország

Szigeti Lajos
Szeged, Magyarország

Szj Enikő
Budapest, Magyarország

Sziklay László
Budapest, Magyarország

Szilágyi Ferenc
Budapest, Magyarország

Szilágyi Miklós
Szekszárd, Magyarország

Szóllósy-Sebestyén András
Budapest, Magyarország

Szőnyi György Endre
Szeged, Magyarország

Szörényi László
Budapest, Magyarország

Szuromi Lajos
Debrecen, Magyarország

Szűts László
Budapest, Magyarország

M. Takács Lajos
Debrecen, Magyarország

R. Takács Olga
Budapest, Magyarország

Tálasi István
Budapest, Magyarország

Tamás Anna
Budapest, Magyarország

Tamás Attila
Debrecen, Magyarország

Tardy Lajos
Budapest, Magyarország

Tarnai Andor
Budapest, Magyarország

Tárkány Szűcs Ernő
Budapest, Magyarország

Tarnóc Márton
Budapest, Magyarország

Téglásy Imre
Szeged, Magyarország

Tervonen, Viljo
Espoo, Finnország

Tikka, Toivo
Joensuu, Finnország

Tolnai Gábor
Budapest, Magyarország

Tompa József
Budapest, Magyarország

Tóth Dezső
Budapest, Magyarország

Tóth István
Pécs, Magyarország

Tripolsky Géza
Senta, Jugoszlávia

Tropea, Caterina
Firenze, Olaszország

Turczel Lajos
Brtislava, Csehszlovákia

Tynkkynen, Juha Kalervo
Helsinki, Finnország

Tverdota György
Budapest, Magyarország

Ujszászy Kálmán
Sárospatak, Magyarország

Ujvári Zoltán
Debrecen, Magyarország

Ungvári Tamás
Budapest, Magyarország

Váczy Péter
Budapest, Magyarország

Vajay, Szabolcs de
Paris, Franciaország

Vajda György Mihály
Budapest, Magyarország

Vajda József
Subotica, Jugoszlávia

Várdy Huszár, Ágnes
Pittsburg, Penns., USA

Várdy, S. Béla
Pittsburg, Penns., USA

Cs. Varga István
Eger, Magyarország

Varga Lajos Márton
Budapest, Magyarország

Varga Rózsa
Budapest, Magyarország

Vargha László
Budapest, Magyarország

Vargyas Lajos
Budapest, Magyarország

R. Várkonyi Ágnes
Budapest, Magyarország

Vásárhelyi Judit
Budapest, Magyarország

Vásárhelyi Miklós
Budapest, Magyarország

Veenker, Wolfgang
Lüneburg, NSZK

Velenyák Zsófia
Budapest, Magyarország

Veres András
Budapest, Magyarország

Vértes Edit
Budapest, Magyarország

Vizkelety András
Budapest, Magyarország

Voigt Vilmos
Budapest, Magyarország

Vöd Gabriella
Cluj-Napoca, Románia

Vörös Imre
Budapest, Magyarország

Vujcsics D. Sztoján
Budapest, Magyarország

Welter, Alfons
Praha, Csehszlovákia

Wlachovsky, Karol
Bratislava, Csehszlovákia

Wojatsek, Charles
Lennoxville, Québec, Kanada

Zaicz Gábor
Budapest, Magyarország

Zékány Imre
Uzsgorod, Szovjetunió

Zentai Mária
Szeged, Magyarország

Zimonyi Zoltán
Miskolc, Magyarország

Zircz Péter
Budapest, Magyarország

Zolnay László
Budapest, Magyarország

Zsilinszky Éva
Budapest, Magyarország

Zsilka Tibor
Nitra, Csehszlovákia

1979. szeptember 17-ig jelentkezett új tagok névsora

Alessandro, Marienlla D'
Napoli, Olaszország

András, Alexander
Washington, D.C., USA

Bak, John M.
Vancouver, Kanada

Balogh István
Debrecen, Magyarország

Barany, George
Denver, Colorado, USA

Beniuc, Mihai
Bucuresti, Románia

Benkő László
Budapest, Magyarország

Beregi, Theodore
Bois-Colombes, Franciaország

Bese Lajos
Budapest, Magyarország

Bethlenfalvy, Géza
Delhi, India

Blumstock, Robert
Hamilton, Ont., Kanada

Bor Kálmán
Budapest, Magyarország

Boros-Kazai, Andrew
Bloomington, Indiana, USA

Büky László
Szeged, Magyarország

Cazelles, Nicolas
Paris, Franciaország

Cindori, Marija
Subotica, Jugoszlávia

Csécsy, Madeleine
Nice, Franciaország

Dánielisz Endre
Salonta, Románia

Dávid Gyula
Cluj-Napoca, Románia

Dombrowszky József
Debrecen, Magyarország

Domonkos, Leslie S.
Youngstown, Ohio, USA

Duba Gyula
Bratislava, Csehszlovákia

Éder, Zoltán
Margiliano, Olaszország

Erdélyi István
Budapest, Magyarország

Farkas, Ladislaus
Dortmund, NSZK

Fehérvári Győző
Budapest, Magyarország

Feoktyiszto, Alexandr
Moszkva, Szovjetunió

Francesco, Amedeo Di
Napoli, Olaszország

Gáborján Alice
Budapest, Magyarország

Gagnidze, Dzumber
Tbiliszi, Szovjetunió

Gál István
Budapest, Magyarország

Gál, Susan
New Brunswick, N. Y., USA

Gáspári László
Nyíregyháza, Magyarország

Gazda József
Covasna, Románia

B. Gergely Piroska
Cluj-Napoca, Románia

Ginter Károly
Budapest, Magyarország

Görög-Karady, Veronika
Paris, Franciaország

Green, Maria
Saskatoon, Kanada

Gregor Ferenc
Budapest, Magyarország

Greza Ferenc
Szeged, Magyarország

Guszev, Jurij
Moszkva, Szovjetunió

Gyenge Imre
Oberwart, Ausztria

Halasi-Kun, Tibor
New York, N.Y., USA

Halász Előd
Szeged, Magyarország

Hegedüs József
Budapest, Magyarország

Herman József
Budapest, Magyarország

Hetzron, Robert
Santa Barbara, CA., USA

Imre Mihály
Hódmezővásárhely, Magyarország

Itkonen, Terho
Nurmijärvi, Finnország

K. Jakab Antal
Cluj-Napoca, Románia

Janó Ákos
Sárospatak, Magyarország

V. Jávorka Kata
Budapest, Magyarország

Kántor Lajos
Cluj–Napoca, Románia

Kaukonen, Väinö
Helsinki, Finnország

Kispéter András
Budapest, Magyarország

Kiss Antal
Jyväskylä, Finnország

Kniivilä, Irmeli
Cluj–Napoca, Románia

Kolpakova, Natalja
Moszkva, Szovjetunió

Kokla, Tiiu
Tallinn, Szovjetunió

Kós Károly
Cluj–Napoca, Románia

Kovács János
București, Románia

Kovács, L. Leslie
West Lafayette, Indiana, USA

K. Kovács László
Budapest, Magyarország

Kovács, Martin L.
Regina, Kanada

Kretzoi Miklósné
Budapest, Magyarország

Kylstra, A. D.
Groningen, Hollandia

Láng Gusztáv
Cluj–Napoca, Románia

László Zsigmond
Budapest, Magyarország

Lavotha, Csilla
Uppsala, Svédország

Lengyel András
Szeged, Magyarország

Ludányi, Andrew
Ada, Ohio, USA

Manherz Károly
Budapest, Magyarország

Marosi Ildikó
Tirgu Mures, Románia

Márk Tamás
Helsinki, Finnország

Matolcsi János
Budapest, Magyarország

Megela, Ivan
Kijev, Szovjetunió

Mészáros István
Budapest, Magyarország

Mikes Melánia
Novi Sad, Jugoszlávia

H. Molnár Iona
Budapest, Magyarország

Molnár István
Cristuru Secuiesc, Románia

Molnár Szabolcs
București, Románia

Nagy Géza
Cluj–Napoca, Románia

Nagy István
Moszkva, Szovjetunió

Nagy János
Debrecen, Magyarország

Nagy Jenő
Cluj–Napoca, Románia

K. Nagy Magda
Budapest, Magyarország

Nagy Olga
Cluj–Napoca, Románia

Panda, Jelena
Moszkva, Szovjetunió

Papp István
Szeged, Magyarország

Papp, Tibor
Paris, Franciaország

Péntek János
Cluj–Napoca, Románia

Péter Katalin
Budapest, Magyarország

Pók Lajos
Budapest, Magyarország

Polónyi Szűcs Szilárd
Budapest, Magyarország

Ráduly János
Chibed, Románia

Róka Jolán
Budapest, Magyarország

Rónai, Paolo
Sař Paolo, Brazília

Salamon Anikó
Cluj–Napoca, Románia

Sanders, Ivan
Selden, N. Y., USA

Sárkány, Stéphane
Ottawa, Kanada

Sass, Kálmán
Bruxelles, Belgium

Seres András
Arcus, Románia

Skalička, Vladimír
Praha, Csehszlovákia

Sozan, Michael
Slippery Rock, Pa., USA

Švecová, Soňa
Praha, Csehszlovákia

Szaladze, Manana
Tbiliszi, Szovjetunió

Szalai Sándorné
Budapest, Magyarország

Szendrey, Thomas
Erie, Pa., USA

Szentimrei Judit
Cluj–Napoca, Románia

Szentgyörgyi Artur
Budapest, Magyarország

Szondi György
Szófia, Bulgária

Takács András
Bratislava, Csehszlovákia

Tamás Lajos
Budapest, Magyarország

Tarján Tamás
Budapest, Magyarország

Taxner Ernő
Budapest, Magyarország

Tervonen, Viljo
Espoo, Finnország

Thies, Vera
Berlin, NDK

Thomka Beáta
Novi Sad, Jugoszlávia

Tóth Éva
Budapest, Magyarország

Tóth, Sigismund
London, Anglia

H. Törő Györgyi
Budapest, Magyarország

Tynkkynen, Juha
Helsinki, Finnország

Udovički, Ivanka
Novi Beograd, Jugoszlávia

Vajkai Aurél
Balatonalmádi, Magyarország

Varga Gyula
Debrecen, Magyarország

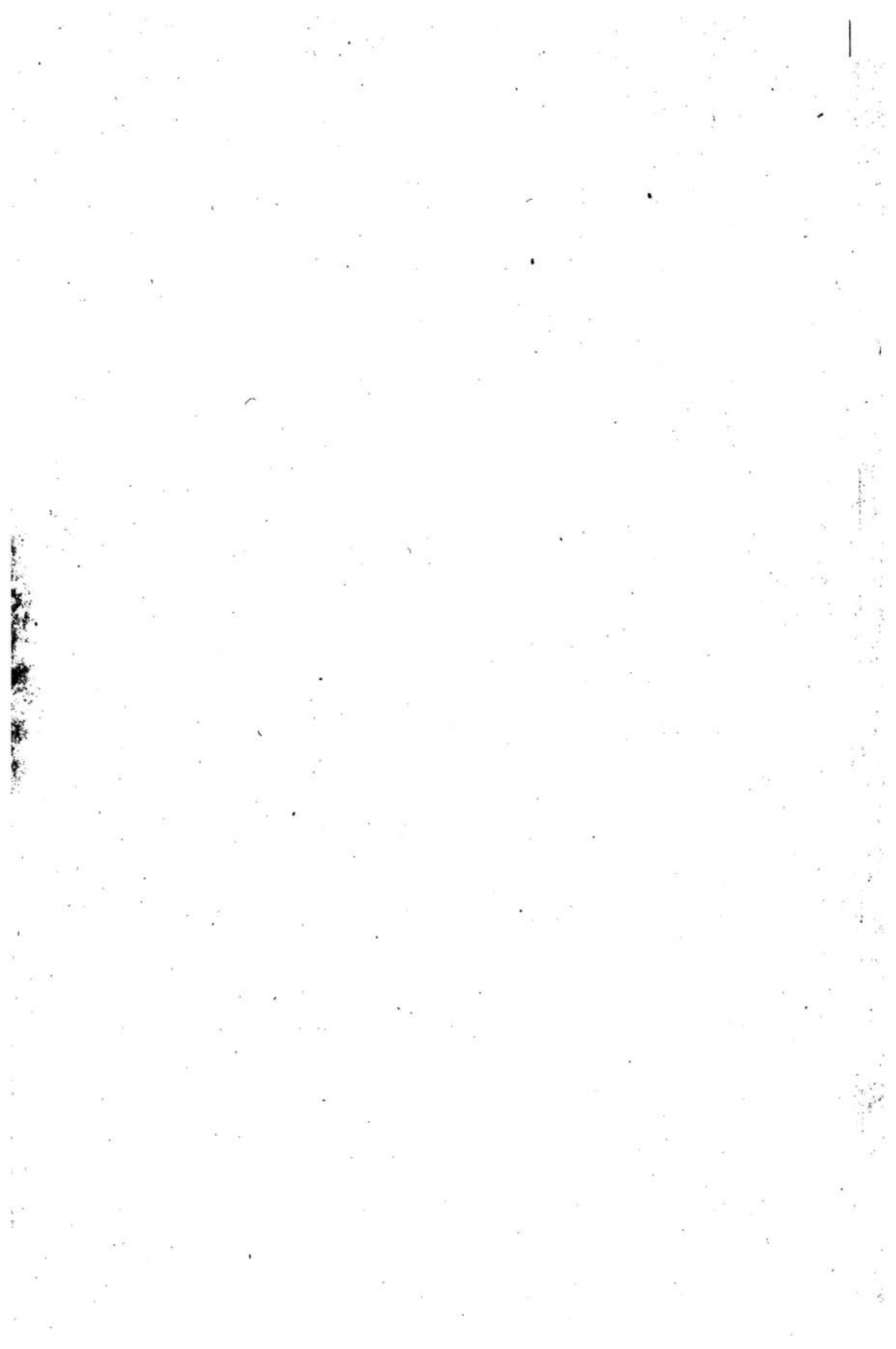
Vaga József
Budapest, Magyarország

Vázsonyi, Andrev
Bloomington, Indiana, USA

Veress Dániel
Sf. Gheorghe, Románia

Vita Zsigmond
Aiud, Románia

A kiadásért felel: Klaniczay Tibor
7910562 MTA KESZ sokszorosító, Budapest. Fv.: dr. Héczey Lászlóné
Terjedelem: 35 (A/5)
ISSN 0209—4800

A HUNGAROLÓGIAI ÉRTESÍTŐ ELŐFIZETHETŐ

Magyarországon: az Akadémiai Kiadó Terjesztési Osztályán (1363 Budapest, Pf. 24., Telefon: 111-010), a 215-11488-as pénzforgalmi jelzőszámon utánvétellel, vagy az összeg egyidejű befizetésével.

Külföldön: terjeszti a KULTURA Külkereskedelmi Vállalat, H—1389 Budapest, Pf. 149. Bankszámla: Magyar Nemzeti Bank, 218-10990.

Példányonként beszerezhető az Akadémiai Könyvesboltban (1052 Budapest, V., Váci utca 22. Telefon: 185-881), és minden más nagyobb könyvesboltban.

Előfizetési díj egy évfolyamra: 75,— Ft